

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

"SəS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzətdir

Heydar

Ses

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 193 (5181) 21 oktyabr 2016-cı il. "Əlincə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı. Qiyməti 40 qəpik

İlham Əliyev: Biz dünya miqyasında kənd təsərrüfatı məhsullarını ixrac edən önəmli ölkəyə çevriləcəyik

6

"Azərbaycan 25 ilde özünü tam təmin edən bir dövlət olaraq formallaşdırıb və öz inkisafını uğurla davam etdirir"

9

"Heydar Əliyev 1950-1960-ci illərdə ermənilərin Dağlıq Qarabağ məsələsini qaldırmaq cəhdinin qarşısını almışdır"

9

Azərbaycan-Seneqal əməkdaşlığının inkişafı üçün geniş potensial var

21 oktyabr 2016-cı il

Xəbər verdiyimiz kimi, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 19-da Qazax rayonunda "Birinci Şixli Kəndli Fermer Təsərrüfatı" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin fəaliyyəti ilə yaxından tanış olub. Təsərrüfat 151 hektar sahədə yaradılıb. 15 hektar sahədə isə sünə yağışyağdırma üsulunun tətbiqi ilə pivot suvarma sistemi qurulub. Bu da məhsuldarlığı 2-3 dəfə artırmağa imkan verəcək. Bildirildi ki, gələcəkdə fermer təsərrüfatının istifadəsində olan torpaqlarda kartofla yanaşı, soğan, kök və digər tərəvəz məhsullarının əkilməsi nəzərdə tutulur.

Dövlətimizin başçısı ərazidə məhdud məsuliyyətli cəmiyyət üçün inşa olunan inzibati binada yaradılan şəraitlə tanış oldu.

Binanın foyesində ulu öndər Heydər Əliyevin və Prezident İlham Əliyevin müxtəlif illərdə Qazax rayonuna səfərlərini eks etdirən fotosu var. Binada fermer təsərrüfatında çalışanlar üçün hər cür şərait yaradılıb. Konfrans zalı,

İlham Əliyev: Biz dünya miqyasında kənd təsərrüfatı məhsullarını ixrac edən önəmli ölkəyə çevriləcəyik

Bu sözləri dövlətimizin başçısı Qazaxda "Birinci Şixli" kəndli fermer təsərrüfatının kollektivi və rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri ilə görüşdəki çıxışında deyib

edilib. İlk mərhələdə təsərrüfat üçün müxtəlif növ 11 maşın-məxənimzəm alınıb. Müəssisədə kartof, soğan, kök və digər tərəvəz məhsullarının təmizlənməsi, yuyulması, qurudulması, çeşidlənməsi və qablaşdırılması üçün ən müasir texnologiyalar əsasında istehsal sahəsi yaradılıb. İstehsal edilən məhsullar ilk olaraq daxili bazar üçün nəzərdə tutulub. Hazır məhsulların saxlanması üçün tutumu 2 min ton olan anbar da inşa olunub.

Sonra müəssisənin kollektivi və Qazax rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri ilə görüşən Prezident İlham Əliyev bildirib ki, bu gün ölkəmiz, bütün regionlar hərəkəflı inkişaf edir:

-Mən siz salamlayıram. Bu gün Qazax rayonunda kəndli fermer təsərrüfatının işi ilə tanış oldum. Burada görülən işlər çox yaxşı təessürat bağışlayır. Yaxşı iş görmüsünüz. Ölkəmiz, kənd təsərrüfatının inkişafı üçün belə təsərrüfatların çox böyük faydası var. Çünkü bu gün ölkəmiz, bütün regionlar hərəkəflı inkişaf edir. Kənd təsərrüfatı bu gün prioritet sahədir. Qısa müddət ərzində burada görülən işlər onu göstərir ki, əger güclü iradə varsa hər bir işi görmək olar. Bu gün mən göstərdi ki, vaxtılı suvarılmayan torpaq sahələrində indi suvarma işləri aparılıb, en müasir texnologiyalar tətbiq olunub və beləliklə yüzlər hektar torpaq sahəsi artıq ekine cəlb edilib.

Burada yetişdirilecek məhsul həm ölkəmizin ərzaq təhlükəsizliyini təmin edəcək, həm də gelecekdə ixrac olunacaq. Beləliklə, kənd təsərrüfatının inkişafı daha da sürətlə gedəcək. Bu gün bu, artıq reallıqdır. İndi dünyada böhran yaşanmasına baxmayaraq Azərbaycanda kənd təsərrüfatı bu il 2 faizdən çox artıb. Bax, belə təsərrüfatlar hesabına. Çünkü məqsəd-yönlü işlər aparılır. Dövlət həm texnika ilə, həm kreditlərlə öz dəstəyini göstərir, metodik tövsiyelər

verilir və insanlar bu işlərə cəlb olunurlar. Mənə verilən məlumatə görə, burada kənd camaati bu işlərdə işləyir, yaxşı maaş alır. Burada hem iş yerleri yaradılır, hem də ən müasir texnika tətbiq edilir. Yeni, bu, müasir yanaşmadır və ölkəmizi gücləndirəcək. Biz ilk növbədə öz tələbatımızı təmin etməliyik. Burada kartofçuluq daha da çox inkişaf edəcək. Biz artıq nəinki öz tələbatımızı təmin edirik, eyni zamanda, ixrac da edirik.

Taxılçılıqda isə hələlik tələbatımızı ödəye bilmirik. Ona görə taxılçılığa xüsusi diqqət göstərilməlidir ki, biz yaxın bir neçə il ərzində bu sahədə də daxili tələbatımızı öz hesabımıza təmin edək. Kənd təsərrüfatı məhsullarının ixracının artırılması nəzərdə tutulur. Ənənəvi məhsullar ixrac edilir, ancaq biz bu gün digər sahələrə də böyük diqqət göstəririk.

Qazax rayonunda şeker çوغunduru üçün əkin sahələri nəzərdə tutulub. Bu da çox vacib bir sahədir. Çünkü biz özümüzü şeker çوغunduru ilə tam təmin etməliyik ki, İmişlidle fəaliyyətdə olan şeker zavodu yerli xammal əsasında işləsin. Digər sahələrde də belə olmalıdır. Biliyəm ki, indi Qazax rayonunda fındıqlıqla da böyük məraq göstərilir, dövlət də bunu dəstekleyir. Bu da çox gelirli bir sahədir, həm kənd adamlarının maddi vəziyyətini yaxşılaşdıracaq, həm də böyük ixrac potensialımız yaranaq.

Biz çalışmalıyıq ki, təbii şəraitimizdən, münbit torpaqlardan səmərəli şəkildə istifadə edək və bu günü qədər dövriyyəyə cəlb olunmayan sahələri də əkinə cəlb edək. Bunun üçün aqrotexniki, xüsusilə suvarma ilə bağlı tədbirlər görülür, yerli icra orqanları bu işləre qoşulublar. Fikrimiz var ki, hər il 10 minlərlə hektar torpağı dövriyyəyə getirək, suvarma işləri təmin edilsin. Gələn il tekçə yerli icra hakimiyətlərinin xətti ilə artıq 80-90 min hektarda əkin aparılacaq. Yaxın gələcəkdə dəha da geniş program tutulacaq ki, hər il biz ən azı 100 min hektarda işlər görek, yəni o torpaqları dövriyyəyə cəlb edək. Beləliklə, biz nəinki regionda, dünya miqyasında kənd təsərrüfatı məhsullarını ixrac edən çox önəmli ölkəyə çevriləcəyik. Bunun üçün bütün imkanlar var. Dövlət siyaseti aparıllar. Fermerlərə dəstək göstərilir, subsidiyalar ödənilir, gübrelər, yanacaq güzəştərlər verilir. Dövlət investisiyaları qoyulur, texnikanın alınmasına aqrolinq xətti ilə vəsait ayrılır. Son illər ərzində Sahibkarlıqla Kəmək Milli Fonduñun xətti ilə 1 milyard manat həcmində güzəştli kreditlər verilmişdir, bu proses davam etdirilir. Bu il 200 milyon manat nəzərdə tutulur, gələn il də ən azı bu qədər olacaq. Yəni, bu, dövlət tərəfinən görülən işlərdir.

Ardı səh. 3

yeməkxana işçilərin ixtiyarına verilib. Diqqətə çatdırıldı ki, burada əkinçilik tədris mərkəzi fəaliyyət göstərəcək və hazırlanacaq müte-xəssislər regionda həyata keçiriləcək kənd təsərrüfatı layihələrinə

cəlb olunacaq. Təsərrüfatda ümumiyyətkdə 170 nəfər işlə təmin ediləcək.

Müəssisənin ərazisini gezən Prezident İlham Əliyev məlumat verildi ki, bu təsərrüfat regionların

sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Programının həyata keçirilməsinin bəhəresidir. Burada sınaq və təcrübə sahəsində Almaniyyadan gətirilən "AQATA" kartof növü əkilib. Ərazidə texnika üçün park inşa

Əvvəli Səh. 2

Əgər bu işlərə infrastruktur laiyihələrini də əlavə etsək, mənzərə daha aydın olar. Çünkü kənd təsərrüfatının inkişafı üçün ilk növbədə infrastruktur layihələri lazımdır. İndi yollar çəkilir. Bu gün Qazax-Kosalar avtomobil yolunun açılışını qeyd etdi. Elektrik enerjisi ilə təminat sahəsində də problemlər yoxdur. Qazlaşdırma ölkə üzrə hələ 100 faizə çatmasa da Qazax rayonunda 100 faiz səviyyəsindədir. içməli su layihəsinin icrasına gələn il başlanmalıdır. Biliyəm ki, bu problemlər var. Bəzi rayonlarda artıq bu, öz həllini tapıbdır. Gələn il Qazax şəhərinin və bəzi kəndlərin içməli su layihələrinin icrasına başlanmalıdır.

Digər infrastruktur layihələri icra edilib ki, kənd təsərrüfatının, sənayenin inkişafına onun bilavasitə təsiri var. Eyni zamanda, emal müəssisələri yaradılmalıdır. Kənd təsərrüfatı, emal və sənaye müəssisələri bir kompleks təşkil edir. Beləliklə, bir neçə ildən sonra Azərbaycan iqtisadiyyatının neft-qaz amilindən asılılığı tamamilə azalacaq. Bizim məqsədimiz məhz bundan ibarətdir. Həm də ki, kənd təsərrüfatı minlərlə, on minlərlə insanı işə cəlb edir. İndi Azərbaycanın müxtəlif yerlərində çox böyük ruh yüksəkliyi var, insanlar torpağa qayıdır, görürər ki, dövlət dəstəyi göstərilir, dövlət siyaseti aparılır. İnsanlar görürler ki, bu, onların maddi vəziyyətini yaxşılaşdırır.

Bizdə əhali artır. Hər il əhalinin sayı təqribən 100 min artır. Ona görə biz iş yerlərinin yaradılması ilə daim məşğul olmalıyıq. Kənd təsərrüfatı bu məsələdə xüsusi yar tutur. Nəzərə almalyıq ki, bir çox torpaqlarımızda hələ suvarma işləri təşkil edilməyib. Növbəti illərdə əsas diqqət bu sahəye göstərilecek ki, bu gün suvarılmayan, yəni, heç bir iş aparılmayan torpaq sahələrində müasir kənd təsərrüfatı

İlham Əliyev: Biz dünya miqyasında kənd təsərrüfatı məhsullarını ixrac edən önəmli ölkəyə çevriləcəyik

Bu sözləri dövlətimizin başçısı Qazaxda "Birinci Şixli" kəndli fermer təsərrüfatının kollektivi və rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri ilə görüşdəki çıxışında deyib

müəssisələri yaradılsın. Biz buna nail olacaqı.

Qısa müddət ərzində Qazax rayonunda belə kəndli fermer təsərrüfatının yaradılması onu göstərir ki, dövlət siyasetinə yerlərdə də çox böyük dəstək var. İnsanlar bunu alqışlayır, vətəndaşlar razıdırlar. İndi mənə məlumat verildi ki, burada bir çox obyekt tikilib. Gələcəkdə soyuducu anbarın da tikintisi nəzərdə tutulur. Bu da çox lazımdır ki, burada ye-

tişdirilən mehsul xarab olmasın, daxili bazara göndərilsin. Eyni zamanda, burada mehsul artımı böyük ixrac potensialı yaradacaq.

Beləliklə, işlər daha da sürətə gedəcək və Qazax rayonu daha da sürətə inkişaf edəcək. Rayon icra hakimiyyətlərindən indi çox şey asılıdır. Mən demisəm, hər bir rayon icra hakimiyyətinin kollektivi çalışmalıdır ki, həm xarici, həm yerli investisiyaları cəlb etsin, işlə-

ri qursun, insanlar üçün iş yerləri yaratsın. Onlara bax, bu işləre görə qiymət veriləcək. Mən görürəm ki, burada bu istiqamətdə ciddi işlər aparılır. Bu münasibətlə siz təbrik edirəm və sizə yeni uğurlar arzulayıram.

Rayon sakini Yegane OSMANOVA: Əziz Prezident, bizim kənddimizə xoş gəlmisiniz. Çox sağ olun ki, bizim üçün belə şərait yaradırsınız. Siz bununla ikinci dəfədir ki, bizim kənddimizdə olursu-

nuz. 2009-cu ildə orta məktəbin açılışında iştirak etmisiniz.

Mən də bu müəssisədə çalışıram. Əvvəller Ağstafa rayonunda işləyirdim. Yolum uzaq olduğu üçün burada işə düzəldim. Çox sağ olun. Kəndimizdə qazdan, işqandan, sudan korluğumuz yoxdur. Kəndimiz şəhərə bənzəyir. Sağ olun, Sizdən çox razılığım.

Prezident İlham ƏLİYEV: Çox sağ olun. Sonda xatirə şəkli çəkdirildi.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 20-də Türkiye Respublikasının ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fövqəladə və səlahiyyətli səfiri Erkan Özoralın etimadnaməsini qəbul edib. AZERTAC xəbər verir ki, səfiri Erkan Özoral fəxri qaroval dəstəsinin qarşısından keçdi. Erkan Özoral etimadnaməsini Prezident İlham Əliyev və təqdim etdi. Sonra Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev səfirlə səhbət etdi.

Erkan Özoralın ölkəmizdə əvvəller fealiyyət göstərməsindən və bu dəfə Azərbaycanda səfir kimi fealiyyətə başlamasından məmənən olduğunu bildiren dövlətimizin başçısı onun Azərbaycan-Türkiyə ikitoraflı münasibətlərinin gelecək inkişafı üçün səylərini əsir-gəməyəcəyinə eminliyini ifadə etdi. Prezident İlham Əliyev Türkiye Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanla İstanbulda keçirilən Dünya Enerji Sammitində görüşünü məmənluqla xatırladı. Tarixi bağlılıq və bugünkü reallıq baxımından dünya miqyasında Azerbay-

Azərbaycan ilə Türkiyəni tarixi qardaşlıq əlaqələri birləşdirir

Prezident İlham Əliyev Türkiyənin Azərbaycanda yeni təyin olunmuş səfiriinin etimadnaməsini qəbul edib

can ilə Türkiyənin bir-birinə ən yaxın ölkələr olduğunu vurğulayan

dövlətimizin başçısı bildirdi ki, bizim işimiz bu əlaqələri həm bey-

nəlxalq müstəvidə, həm də ikitərəfli formatda daha da inkişaf et-

dirmək və bu birliyi daha da möhkəmləndirməkdən ibarətdir.

Türkiyə Respublikasının ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fövqəladə və səlahiyyətli səfiri Erkan Özoral öz növbəsində Türkiye ilə Azərbaycan arasında çox gözəl münasibətlərin olduğunu vurğulayaraq bu münasibətlərin strateji əməkdaşlıq xarakteri daşıdığını və qardaşlıq əlaqələrinə əsaslanğı dedi. O, Türkiyədə 15 iyul dövlət çərvişinə cəhd zamanı ölkəsinə verdiyi dəstəyə görə Prezident İlham Əliyevə minnətdarlığı bildirdi. Səfiri ölkəsinin Azərbaycan ilə qardaşlıq əlaqələrinin hər zaman daha yüksək səviyyəyə qaldırılması üçün çalışdığını qeyd etdi. Türkiyəli diplomat Azərbaycanda səfir kimi fealiyyətə başlamasından şərəf hissi keçirdiyini dedi və əlaqələrimizin bundan sonra daha da möhkəmləndirilməsi işində səyərini əsir-gəməyəcəyini bildirdi. Görüşdə Azərbaycan ilə Türkiye arasında əməkdaşlığın müxtəlif istiqamətlərə, o cümlədən nəqliyyat, turizm, inşaat, kənd təsərrüfatı, səhiyyə və digər sahələrde daha da inkişaf etdirilməsi ilə bağlı məsələlər etrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

Prezident İlham Əliyev Ağstafada "Karvan-L EKO" sənaye parkında hazır müəssisələrin və istixana kompleksinin açılışında iştirak edib

Xəber verdiyimiz kimi, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 19-da Ağstafada "Karvan-L EKO" sənaye parkında inşası başa çatdırılan müəssisələrin və istixana kompleksinin açılışında iştirak edib. Şirkətin rəhbəri Əbülfəz Qafarov Prezident İlham Əliyevə məlumat verdi ki, sənaye parkının istehsal sahəsi 11 müəssisə və 1 istixana kompleksindən ibarətdir. Hazırda 9 müəssisənin və istixana kompleksinin inşası başa çatdırılıb. Prezident İlham Əliyevə "Karvan L" elmi istehsalat birliliyinin müəssisələrində hazırlanan məhsullar təqdim olundu. Sonra dövlətimizin başçısı müəssisələrin və istixana kompleksinin açılışını etdi.

Prezident İlham Əliyev yeni müəssisələrlə tanış oldu.

Bu müəssisələrdə müxtəlif növ istehlak malları ve inşaat materialları istehsal ediləcək. Parkda yaradılan orqanik kənd təsərrüfatı məhsulları yetişdirilən istixana kompleksi də müasir səviyyədə qurulub. Sənaye parkının ərazisində keramika dam örtükleri və

sərmayə qoyulur. Təxminən nə qədər?

"Karvan L" şirkətinin rəhbəri Əbülfəz QAFAROV: Beş miliona qədər.

Prezident İlham ƏLİYEV: Bu, böyük sərmayədir.

Əbülfəz QAFAROV: Bəli. Burada bir çox avadanlıq öz istehsalımız olduğundan bize ucuz başa gəlib. Quraşdırma işlərini de şirkətəmiz özü heyata keçirib.

Prezident İlham ƏLİYEV: Çox yaxşı. Burada kənd təsərrüfatının inkişafı - yeni, bu sənaye parkında bizim siyasetimiz öz əksini tapıb. Bu sənaye parkının özəlliyi ondan ibarətdir ki, burada yerli biznes özü bu parkı yaradır.

Sənaye parklarının yaradılması, kənd təsərrüfatının inkişafı - yeni, bu sənaye parkında bizim siyasetimiz öz əksini tapıb. Bu sənaye parkının özəlliyi ondan ibarətdir ki, burada yerli biznes özü bu parkı yaradır.

Müəssisə ilə tanışlıqdan sonra rayon icimaiyyətinin nümayəndələri və kompleksin işçiləri ilə görüşən Prezident İlham Əliyev dedi:

-Bu gün çox güzel, əlamətdar bir gündür. Biz Ağstafada rayonunda sənaye parkının açılışını qeyd edirik. Mən bu təşəbbüsü çox alqışlayıram. Şadam ki, burada bütün işlər düşünülmüş qaydada öz həllini tapır. Burada bir neçə müəssisə fealiyyət göstərəcək. Yüzlərlə, belkə də minlərlə yeni iş yeri yaradılacaq. Bu sənaye parkında son illər ərzində gördüyüümüz işlər artıq əyani şəkildə özünü göstərir. Regionların inkişafı, sənaye potensialının gücləndirilməsi, yeni iş yerlərinin, ixrac poten-

sialının yaradılması, kənd təsərrüfatının inkişafı - yeni, bu sənaye parkında bizim siyasetimiz öz əksini tapıb. Bu sənaye parkının özəlliyi ondan ibarətdir ki, burada yerli biznes özü bu parkı yaradır.

Sənaye parklarının yaradılması indi Azərbaycanda geniş vüsət alıb. Indi ölkəmizin müxtəlif yerlərində yeni sənaye zonaları yaradılır, dövlət investisiya ayırır - Sumqayıt Kimya Sənaye Parkı, Mingəçevir Sənaye Parkı, Pirallahi Sənaye Parkı, Balaxanı Sənaye Parkı. Ancaq bu sənaye parkının yaradılması sahibkarlığın inkişafının göstəricisidir və sərf sahibkarlardan gələn təşəbbüsdür. Siz özünüz bu işləri görürsünüz, investisiya qoyursunuz. Buraya çox böyük həcmde

salla təmin edək, eyni zamanda, bizim çox böyük ixrac imkanlarımız olsun. Burada istehsal olunaçaq sənaye məhsulları həm daxili bazara çıxarılacaq, həm xaricə ixrac ediləcək. Kənd təsərrüfatı məhsulları da, həmçinin daxili bazarı təmin edəcək və xaricə də satılacaq.

Şadam ki, bizim regionlarımızda belə gözəl işlər görülür. Əminəm ki, bu sənaye parkının çox gözəl geləcəyi var. Mən sizin təşəbbüsünüzü dəstəkləyirəm. Gələcəkdə də size öz dəstəyimi göstərəcəyəm. Ağstafa Rayon İcra Hakimiyyəti də bu təşəbbüsələrə böyük təkan verir. Bu da çox gözəl hadisədir, əlamətdar haldır. Mən dəfələrlə bəyan etmişəm, rayonların icra hakimiyyətləri çalışmalıdır ki, investorları cəlb etsinlər. Biz bunu Ağstafa rayonunda, bu sənaye parkının yaradılmasında görürük. Bu gün yeni un dəyirmənin təməli qoyuldu. Burada kənd təsərrüfatı sürətlə inkişaf edir, investisiyalar cəlb olunur.

Əlbəttə ki, dövlət öz siyasetini aparır və sahibkarlığın inkişafı prioritət istiqamətdir. Sahibkarlarla bu güne qədər bir milyard manat məbləğində güzəştli kreditler verilib. Ancaq hər bir rayonun rəhbər organları özləri çalışmalıdır, şərait yaratmalıdır, sahibkarları cəlb etməlidirlər və onların fəaliyyətinə buna görə qiymət verilecək.

İndi Ağstafa rayonunda sosial obyektlər də yaradılır. Bu gün Müsiqi Mərkəzinin açılışını qeyd etdi. Mədəniyyət Evi ilə tanış oldum. Ağstafa rayonunda böyük mebel fabriki fəaliyyət göstərir. Mən ilk dəfə 2004-cü ilde o fabrikdə olmuşam. İndi orada çox böyük quruculuq işləri aparılır. Yeni fabrikin təməli qoyuldu. Onlar da artıq sizin kimi, öz məhsullarını xaricə satırlar. Biz artıq nəinki kənd təsərrüfatı məhsullarını, hətta məbeli də xaricə, özü də Avropa ölkələrinə ixrac edirik. Bu, bir göstəricidir. Belə müəssisələrin Bakıda yox, bölgələrdə yaradılması regional inkişaf programının tərkib hissəsidir.

Ardı Səh. 5

Prezident İlham Əliyev Ağstafada "Karvan-L EKO" sənaye parkında hazır müəssisələrin və istixana kompleksinin açılışında iştirak edib

Əvvəli Səh. 4

Bizim gələcək üçün planlarımız çox böyükdür. Bu gün Azərbaycan reallıqları, sizin yaratığınız bu gözel müəssisələr onu göstərir ki, biz düzgün yoldayıq, inkişaf yolundaşıq. Kənd təsərrüfatının inkişafı sürtən gedəcək. Bu il artım 2,4 faizdir. Sənaye istehsalı bu il artıb, düzdür, az artıb, amma artıb. Belə müəssisələrin hesabına daha da artacaq və biz dünyaya öz məhsulumuzla geniş şəkildə çıxacaq, ölkəmizə valyuta gələcək, insanlar işlə təmin olunacaqlar. Təkcə bu gün gördüküm müəssisələrdə minlərlə yeni iş yeri yaradılır. İnsanlar yaxşı maaş alır və əlbəttə ki, rayonun inkişafına bunun böyük təsiri var.

Ağstafa rayonunda bir çox infrastruktur layihələri artıq icra edilibdir. Üç il bundan əvvəl biz şəhərin

insan qalmayacaq.

Size bir daha minnətdarlığımızı bildiririk. Sizin tapşırığınızla bütün dövlət orqanları bize dəstək oldular. Cənab Prezident, biz bu işləri qısa zamanda - üç ay müddətində həyata keçirdik, bu kompleksi sıfırdan qurduq. Bunlar hamısı Sizin dəstəyinizlə görünlən işlərdir. Size dərin minnətdarlığımızı bildiririk.

Prezident İlham ƏLİYEV: Təbrik edirəm. Sağ olun.

Əbülfəz QAFAROV: Sizin təbrikiniz bize en böyük nemətdir. Siz 2005-ci ilde bizim müəssisədə olunduz. Mən Size söz verdim.

Prezident İlham ƏLİYEV: Bağda.

Əbülfəz QAFAROV: Bəli, cənab Prezident, mən dedim ki, Sizin siyasetinizi əməli işlərimlə dəstekleyirəm.

Prezident İlham ƏLİYEV: Cox yaxşı.

icməli su layihəsinin açılışını qeyd etdik. Artıq təmiz, fasılısız icməli su gelir. Qazlaşdırma 92 faizdir, yaxın gələcəkdə 100 faiz olacaq. Elektrik enerjisi ilə də vəziyyət normaldır. Kənd yollarının bərpası, ti-kintisi prosesi gedir. Yeni sosial layihələri icra ediləcək. Bu məsələyə biz daim diqqət göstəririk. Ancaq indi deye bilerəm ki, əsas infrastruktur layihələri başa çatıb. Əsas diqqət və sərməyə kənd təsərrüfatına, sənaye istehsalına yönəlməlidir.

Mən bilirəm, bölgelərdə tez-tez oluram, insanlarda da buna çox böyük həvəs var. İndi fermer olmaq yene de şərəflü işə çevrilir. Xüsusi-lə dövlət dəstəyi, yaradılan imkanlar nəzərə alınır, subsidiyalar verili, güzəştər edilir. Bilirsiniz ki, fermerlər torpaq vergisi istisna olmaqla bütün vergilərdən azaddırlar. Gübə, yanacaq, texnika güzəştli şərtlərlə verilir. Bu, dövlət siyasetidir. Gördünüz işlər bu siyasetə səzin cavabınızdır. Hər bir sahibkar məsuliyyətli olmalıdır və Vətəni sevməlidir. Bax, mən bu sənaye parkının nümunəsində bunu görürəm. Bunu siz edirsiniz, mən bunu qiymətləndirirəm və size yeni uğurlar arzulayıram.

Əbülfəz QAFAROV: Cənab Prezident, Ağstafa rayonunun əhalisi Sizi çox istəyir. Biz də bunların bu istəyinə qoşularaq burada bu istehsalatı yaradıq, təsərrüfatı artıracaq. İnşallah, bunları işe cəlb edəcəyik, burada bir dənə də işsiz

Əbülfəz QAFAROV: Ondan sonra bu, artıq üçüncü istehsalat müəssisəsidir. İstehsal etdiyimiz məhsullar dünyanın 25 ölkəsinə ixrac olunur - Yaponiya, Braziliya, Argentina, Rusiya bazarlarına. Bunlar hamısı Sizin nailiyətlərinizdir, Sizin bize verdiyiniz stimuldur, gücdür. Biz Sizi çox sevirik və Sizin arxanızda daim varıq. Size minnətdarıq.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun.

"Karvan-L EKO" şirkətinin əməkdaşı Xanlar HÜSEYNOV dedi:

-Cənab Prezident, kollektivimiz adından Sizi salamlayıram, Size təşəkkür edirik. Nəzərinizə bir məsələni çatdırıb ki, mən uzun illər idi işləmek məqsədilə xarici şəhərlərdə yaşayırdım. Bu gün Sizin siyasetiniz sayəsində aqılmış belə bir şirkətdə işlə təmin olunmuşum.

Prezident İlham ƏLİYEV: Buralısan?

Xanlar HÜSEYNOV: Bəli, ağstafalıyam.

Prezident İlham ƏLİYEV: Qayıtmışan vətənə, çox yaxşı.

Xanlar HÜSEYNOV: Bəli, qayıtmışq vətənimizə. İndi öz evimizdə işləyirik, öz evimizdə yaşayırıq. Cənab Prezident, mən şəhid qardaşım və ailənin tek övladıyam. Yəni, daim anamın yanında olub, onun qayğısına qalmayıam. Sizin sayənizdə bu vəzifəni də layiqince icra edirəm. Odur ki, Sizə anamın xüsusi salamlarını və təşəkkürünü çatdırıram.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ ol. Məndən də salam söyle. Uğurlar.

Şirkətin işçisi Yaylaq ABDUL-LAYEVA dedi:

-Ağstafa rayonuna xoş gəlmisiniz, cənab Prezident. Biz bu gün sevinirik ki, rayonumuzda belə gö-

zel müəssisələr tikilir, camaatımız işlə təmin olunur. Bu, əhalinin dolanışına kömək edir. Mən də, oğlum da bu müəssisədə çalışırıq, xoşbəxt dolanırıq. Bu, Sizin sayənizdədir. Biz Size təşəkkürümüzü bildiririk, minnətdarlıq edirik. Allah Size və bütün aile üzvlərinizə uzun ömür, cansağlığı versin. Azərbaycan xalqı Sizin sayənizdə xoşbəxt dolanır. Allah Sizi qorusun. Biz öz adımızdan, xalqımızın adından Mehriban xanımı, Sizin bütün aile üzvlərinizi salamlayıraq, minnətdarlığımızı bildiririk.

Prezident İlham ƏLİYEV: Cox sağ olun.

***

Rayon sakini İbrahim ƏLİYEV dedi:

-Cənab Prezident, mən Size "Xoş gəlmisiniz" deyirəm və milli müstəqilliyimizin bərpasının 25 illiyi münasibətile Sizi, aile üzvlərinizi, övladlarınıizi, nəvələrinizi ürəkdən təbrik edirəm.

Prezident İlham ƏLİYEV: Mən siz təltif etmişəm? Neçənci ildə?

İbrahim ƏLİYEV: Keçən il, cənab Prezident.

Ağstafa ölkəmizdə en gənc rayonlardan biridir. Gənc olmasına baxmayaraq, Ağstafa bu illərdə o qədər süreli inkişaf edib ki, bunu saymaqla qurtarmaq olmaz. Ən sürətli inkişafımız Sizin rayonumuza səfərinizdən sonra olub. O səfərdən sonra ötən illər ərzində təkçe Ağstafada 14 orta məktəb binası, 4 uşaq bağçası inşa edilib, 150 kilometr asfalt yol salınıb. Bizim Gürçüstan ile sərhəd bölgemizdə yerləşən Sadiqli kəndinə asfalt yolun çəkilməsinə görə o yaşayış məntəqələrinə gedən adamlar Sizə çox alqış edirlər. Çünkü əvvellər o yol acı-naçaqlı vəziyyətdə idil. İndi çox rəhatdır. Hamımız Sizə minnətdarıq.

Bizim rayonumuz əsasən kənd təsərrüfatı rayonudur. Bu sahəyə de çox böyük diqqət yetirilir. Bu sahənin inkişafının təmeli hələ Ulu Önderimizin rəhbərliyi vaxtında qoulub. O illərdə rayonumuzda hər yer üzümçülük, taxılçılıq idil, onların suvarılmasında çox böyük çətinlik vardi. 1971-ci ildə Ağstafada yəzənəcək quraşdırılmasıdır. Onların hamısı deyirdi ki, silah verir, biz gedirik döyüşə. Ancaq biz Sizin əmrinizi gözləyirik. Əminlik ki, Siz bu məsələni sühə yolu ilə həll edəcəksiniz. Ermeni xalqı da aylacaq, indiki rəhbərliyini Yerevanda dar ağaçından asacaq. Biz buna əminlik, cənab Prezident. Bir daha Ağstafaya "Xoş gəlmisiniz" deyirəm.

Prezident İlham ƏLİYEV: Cox sağ olun.

***

Sonda xatire şəkli çəkdirildi.

hidroqovşaq bize indi də xidmet edir.

İbrahim ƏLİYEV: Həm bize, həm də qonşu rayonlara xidmet edir. Siz bu gün kənd təsərrüfatına göstərdiyiniz diqqət və qayğı sayəsində indi adamlar torpağı həvəsle əkib-becərirlər.

Bu gün Ağstafada təkçe kənd təsərrüfatının yox, sənayenin də inkişafına böyük diqqət yetirilir. Son dövrlerdə rayonumuzda beş böyük sənaye müəssisəsinin tikilməsi bunun göstəricisidir. Ele bu "Karvan-L EKO" şirkəti rayonun tərixine düşən bir müəssisədir. İki yüzdən çox ailə buradan öz dənənişğini təmin edəcəkdir. Cənab Prezident, bəlkə də 5 ildən sonra Siz bir daha buraya geləndən əməkdaşınız olacaqdır. Ağstafada təkçe kənd təsərrüfatı yox, həm də sənaye rayonuna çevrilib.

Cənab Prezident, Siz bizim Prezidentimiz, Ali Baş Komandanızsınız. Siz Azərbaycan xalqının arxasında duran dağsınız. Özü də uca zirvəsi olan dağ. O zirvəni qonşu ölkələrdən görəndə bezilərinin ürəyi görmür, xainlik edirlər. Ancaq biz sevinirik. O dağ bizim arxamızda var.

Mən bir daha Sizə ağstafalılar adından "Xoş gəlmisiniz" deyirəm. Sizə, ailənizə xoşbəxtlik arzulayıram. Qoy, Allah-Təala Sizi başımızın üstündən əşkik etməsin. Siz usaqdan böyüye kimi hər bir azərbaycanlının fəxrisiniz. Bizim bir aqrili problemimiz var, onu hamı bilir, bu, Dağlıq Qarabağ məsələsidir. Siz onu sühə yolu ilə həll etmək isteyirsiniz. Biz əminik ki, Siz bunu edəcəksiniz. Çünkü aprel hadisələri bunu göstərdi. Həmin günlərdə Ağstafada icra nümayəndəliyinin qarşısında çoxlu insan toplaşmışdı. Onların hamısı deyirdi ki, silah verir, biz gedirik döyüşə. Ancaq biz Sizin əmrinizi gözləyirik. Əminlik ki, Siz bu məsələni sühə yolu ilə həll edəcəksiniz. Ermeni xalqı da aylacaq, indiki rəhbərliyini Yerevanda dar ağaçından asacaq. Biz buna əminlik, cənab Prezident. Bir daha Ağstafaya "Xoş gəlmisiniz" deyirəm.

Prezident İlham ƏLİYEV: Cox sağ olun.

***

Əli Həsənov: "Azərbaycan 25 ildə özünü tam təmin edən bir dövlət olaraq formalasılıb və öz inkişafını uğurla davam etdirir"

Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyinin bərpasının 25 illiyi ilə bağlı Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi Əli Həsənovun Trend və APA-ya müsahibəsi

- Əli müəllim, bu günlərdə Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə Azərbaycanın müstəqilliyinin 25 illik yubileyi təntənəli şəkildə qeyd edildi və tədbirdə ölkə başçısı keçilən yola, görərəməş işlərə sistemli qiymət verərək möhtəşəm nitq söylədi. Prezidentin nitqində səslənən və müstəqillik tarixində xüsusi rolu olan əsas amil haqqında sizin də fikirlərinizi öyrənmək istərdik. Mövcud imkanların dəvərləndirilməsi və perspektiv inkişaf baxımından 25 ildə keçilmiş müstəqillik yolunu ümumən necə xarakterizə etmək olar?

- Müstəqil dövlət tariximizin 25 illik dövrünün milli dəyərini müəyyən edən ən başlıca amillər, ilk növbədə Azərbaycanın bir dövlət olaraq tam formalasması, özünü təmin edən iqtisadiyyata, maddi, mənəvi və insan resurslarına, milli-vətəndaş birliyinə, əhalii tərəfdən dəsteklənən vahid inkişaf kursuna, daxili sabitliyə, güclü ordu və müdafiə potensialına malik olması və bütün bunlara söykənərək qlobal səviyyədə tam müstəqil daxili və xarici siyaset yürütməsi he-sab oluna bilər.

Müstəqillik tariximizi şərh edən Prezident İlham Əliyev onu üç dövrə ayırdı. Bu dövrlər müvafiq olaraq: 1991- 1993; 1993 - 2003 və 2003 - 2016-ci illeri əhatə edir. Bildiyiniz kimi, 1980-ci illerin sonu, 1990-ci illərin əvvəlində SSRİ-nin süqutunun qarşısılın-maz prosesə çevirilmesi, beynəlxalq aləmde yaranan əlverişli tari-xi şərait, bölgədə cərəyan edən mərkəzdənqəcəmə meyillərinin vü-sət alması, Ermənistan-Azərbay-can, Dağlıq Qarabağ münaqışəsi və onun həlli ilə bağlı həmin dövr-de sovet rəhbərliyinin qərəzlə möv-qə tutması, ermənilərin yaranmış boşluqdan bəhrənərək Azərbay-canın torpaqlarını bir-birinin ardın-ca işgal etməsi respublikamızda əvvəlcə xalq hərəkatının, bir qədər sonra isə milli azadlıq hərəkatının başlamasına səbəb oldu.

SSRİ-nin ali siyasi rəhbərliyi-nin bəhrənlə vəziyyətdən çıxa bil-məməsindən və Moskvada yaşa-nan siyasi qarşıdurmadan yararla-nan bir çox keçmiş müttəfiq res-publikalar 1991-ci ilin avqust ayın-dan etibarən özlərinin müstəqilliyi-ni elan etməyə başladılar. Bir qə-dər gec olsa da, nəhayət ki, Azərbaycan da 1991-ci il oktyabrın 18-de dövlət müstəqilliyi haqqında Konstitusiya aktını qəbul etdi. Lakin həmin dövrə həm ölkəni, həm de xalq hərəkatını idarə edənlerin müstəqillik və milli inkişaf barede aydın konsepsiyasının olmaması, rəhbər şəxslərin səriştəsiz siyase-ti, ölkədə pozulan sabitliyi və qa-

nunçuluğu bərpa edə bilməməleri, müstəqillik uğrunda mübarizənin kənar qüvvələrin də təsiri ilə göz-lənilmədən vətəndaş qarşıdurması müstəvisinə keçməsi Azərbaycanı ciddi təhlükələr üz-üzə qoyur, əhalinin gələcəyə, müstəqil döv-lətçiliyə inamını ciddi şəkildə sar-sındırı. Diger tərəfdən, yaramış vəziyyətdən sui-istifade edən Ermənistan Azərbaycana hərbi təca-vüz edərək bir-birinin ardınca tor-paqlarımızı işğal edir, yerli əhalini qaćqın-köckükne vəziyyətinə salırdı ki, bu da ölkədə günü-gündən artan iqtisadi, siyasi, sosial-mənəvi böhrəni getdikcə dərinləşdiridi.

1991-ci ildə Azərbaycan SSRİ-nin kommunist ideologiyasından imtina etse də, xalqı səfərbərliyə alan, onun milli identifikasiyini, yaradı-ğı dövlətin xarakterini, mənəvi dəyərlərini qoruyub saxlayacaq yeni idarəciliq sistemi ortaya qo-yulmadı. Keçmişin qalıqları adı altında elmi, intellektual, mənəvi, ic-timai dəyərlərdən kütəvi imtina meyli Azərbaycanda, sözün həqiqi mənasında, ciddi bir ideoloji bos-luq yaratmışdı. Əlbəttə, cəmiyyət-in ideyasızlaşdırılması meyli bir tərəfdən keçmiş kommunist rejimi-nə nifretdən qaynaqlanırdısa, di-ger tərəfdən, 1991-ci ildən 1993-cü ilin ortalarına qədər Azərbaycanı idarə edənlərin aydın məqsəd və məramının yoxluğundan, idarə etdikləri dövlətin və xalqın siyasi, iqtisadi, mədəni, mənəvi inkişafı haqqında dolğun təsəvvürə malik olmamasından irəli gəldi. Bele-liliklə, cənab Prezidentin ifadə etdiyi kimi, 1991-1993-cü illər Azərbaycanda "müstəqilliyin itirilmiş imkanlar dövrü" kimi tarixə qovuşdu.

Azərbaycanda milli azadlıq hə-rəkatı və müstəqil dövlət quruculu-ğu prosesinə rəhbərlik etmək ira-dəsinə, gücünə və qabiliyyətinə malik, əhalinin əksəriyyəti tərəfin-dən qəbul edilib dəsteklənən milli lidere olan ehtiyac özünü açıq-aşkar göstərirdi. Belə lider rolunu mütəxəssislərin fikrine görə, hə-min dövrə-yalnız hələ 1990-ci ildən Naxçıvan Muxtar Respublikası əhalisinin iradəsi ilə Azərbay-can Ali Sovetinə deputat və 1991-ci ildən MR Ali Məclisine sədr se-cilmiş Heydər Əliyev icra edə bi-lərdi.

Qeyd etmək lazımdır ki, Heydər Əliyevin müstəqil və demokratik Azərbaycan uğrunda apardığı

mübarizə, respublikanın ağır faciələrdən, siyasi, sosial-iqtisadi və mənəvi-psixoloji böhrandan qurtuluşu namı-nə öz üzərinə götürdüyü missiya müxtəlif mərhələlər-dən keçmiş və uğurlu sonluqla yekunlaşmışdır. Hələ 1990-ci ildən başlayaraq Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin bərpa olunması və qorunub saxlanılması prosesində onun misilsiz xidmətləri olmuşdur. Görkəmlə si-yasetçi, ictimai-siyasi xadim və unikal şəxsiyyət kimi Heydər Əliyevin istər sovet, istərsə də müstəqillik dövründəki xidmətləri, Azərbaycana rəhbərliyi illərində respublikanın sosial-iqtisadi tə-reqqisi istiqamətində atdıgi adımlar, xalqımızın milli-mənəvi də-yərlərinin qorunması və inkişafı sahəsində görüyü işlər ölçüyə-gelməzdir. Xarizmatik liderliyi, möhkəm iradəsi, siyasi əzaqgö-renliyi, idarəciliyi istədədi, dövlətə rehbərlik bacarığı, global düşüncə tərzi və digər bu kimi keyfiyyətləri onun həyatının mühüm bir mərhə-ləsini təşkil edən 1990-1993-cü il-lərdə- Azərbaycanın müstəqilliyi və milli dövlətçiliyi uğrunda apar-dığı mübarizə dövründə daha qabariq tərzde üzə çıxmışdır. Xüsüsən, 1990-ci ilin əvvəllərində Azərbaycan xalqının ciddi və taleyiklü problemlər qarşısında dayandığı bir dövrə Heydər Əliyev öz həyatını təhlükə qarşısında qoyaraq milli mübarizə meydanına atılmış, Azərbaycanın müstəqil dövlətçiliyinin, milli birliliyinin qorunub saxlanılması misilsiz tarixi xidmətlər göstərmiş, xalqı məhv olmaq təhlükəsindən xilas etmek missiyası həyata keçirmişdir. Nə-qədər ağır və çətin olsa da, həmin dövr həm də Azərbaycan dövlətçiliyinin və milli tariximizin parlaq mübarizə səhifələrini təşkil etmək dədir.

Heydər Əliyev görkəmlə dövlət-xadimi kimi 1993-cü ildə xalqın tə-lebi ilə hakimiyət dairələri tərəfin-dən Bakıya dəvət olundu, iyunun 15-də Ali Sovetin sədri, oktyabrın 3-də isə ölkə prezidenti seçilərək yenidən Azərbaycana rəhbərlik et-məye başladı. O dövrən etibarən Heydər Əliyev ölkənin milli ruhlu, global düşüncəli və dövlət təfəkkürli vətəndaşlarını, bütün sağlam qüvvələri öz ətrafına toplayaraq, respublikamızın gələcək iqtisadi, ictimai-siyasi və sosial-mənəvi in-kişafının prinsiplərini, məqsəd və vəzifələrini müəyyənləşdirdi, onun keçmiş sosialist ictimai-siyasi və iqtisadi sistemindən yeni hüquqi dövlət quruluşuna, azad bazar iqtisadiyyatına, demokratik normalala-ra və siyasi plüralizmə əsaslanan vətəndaş cəmiyyəti modelinə ke-çidinin konseptual əsaslarını ya-ratdı.

Müstəqil dövlət quruluğu za-mani Heydər Əliyevin apardığı si-yasetin xarakterik əlamətlərindən

biri də, bütün milli resursları, maddi və mənəvi sərvətləri səfərbər edərək, ölkənin ümumi iqtisadi in-kişafına yönəltmək taktikası ilə bağlı idi. Bu məqsədlə, Heydər Əliyev 1994-cü ildə dünyanın apa-rıcı ölkələrini təmsil edən transmili- li neft şirkətləri ilə Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorundakı neft və qaz resurslarının birge işlənməsi və sərbəst yollarla dünya bazarla-rına ixracını nəzərdə tutan "Ösrin müqaviləsi"ni imzalamağa nail ol-du. Azərbaycanın yeni neft strate-giyasının esasında dayanan bu müqavilə bir tərəfdən, ölkənin milli inkişafı üçün lazımi maddi re-sursların elədə edilməsi və istifade-si yollarını müəyyənleşdirdi, digər tərəfdənə onun beynəlxalq aləm üçün geosiyasi və geoİqtisadi əhəmiyyətini artıraraq, dünyaya integrasiyasını şartlandırdı.

Ümummilli liderin esasını qo-duğu yeni neft strategiyası və di-ger transmili enerji-nəqliyyat-kommunikasiya layihələrin həyata keçirilməsi, sözün həqiqi mənasında, Azərbaycanı geoİqtisadi cəhətdən dünyanın aparıcı dövlət-ləri və şirkətləri üçün cəlbədi tə-rəfdaş etdi. Beləliklə, ölkənin elve-rişli geoİqtisadi dəyəri yalnız neft-qaz sektoru ilə məhdudlaşmadı, yürüdülən düzgün iqtisadi inkişaf strategiyası ümumilikdə Azərbay-canı Avrasiyanın iqtisadi, siyasi və sosial-mənəvi cəhətdən dina-mik inkişaf edən bir ölkəsinə, döv-lətərəsəsi əlaqələrdə ciddi geosiyasi aktora çevirdi.

Ölkəmizin müstəqilliyinin ilk il-lərində Xəzərin karbohidrogen eh-tiyatlarının dünya bazarlarına çatdırılmasını nəzərdə tutan layihələrin reallaşması heç də asanlıqla başa gəlməmiş, müxtəlif beynəlxalq, regional və yerli geosiyasi maraqların toqquşması ilə müşa-hidə olunmuşdur. Lakin Azərbay-canın tam müstəqil geosiyası, geoİqtisadi və təhlükəsizlik siya-seti, prinsipial və qətiyyətli möv-qeyi Asiya ilə Avropanı birləşdirən böyük enerji-nəqliyyat layihələrinin həyata keçirilməsini mümkün etdi. Azərbaycan dövləti və vətəndaşları, ictimai-siyasi və iqtisadi institutlar dünyanın iqtisadi, maliyyə və texnoloji imkanlarından isti-fadə etmək imkanı qazandılar.

Heydər Əliyevin milli inkişaf si-yasetinin esasında hüquq dövlət, demokratik inkişaf və siyasi plü-ralizmə əsaslanan cəmiyyətin yara-dılması dayanırdı. Bu istiqamətdə 1993-cü ildən həyata keçirilən təb-idirlər, atılan ən mühüm addımlar-millili qanunvericiliyin Avropa standartlarına uyğunlaşdırılması, azad, plüralist cəmiyyət quruluşu, qeyri-hökumət qurumlarının və müstəqil metbuatın yaradılması ilə bağlı görülən çoxsaylı işlər, 1995-ci ildə demokratik normaları özür-de eks etdirən yeni Konstitusiyasını qəbulu, çoxpartiyalı sistemin bərqərar olması, onun əsasında ilk parlament seçkilərinin keçirilməsi

kimi addımlar həm milli inkişafı sürətləndirdi, həm də ölkənin dün-yadakı demokratik imicini for-malaşdıraraq, beynəlxalq ictimaiyyəti onunla daha geniş əməkdaşlığı ruhlandırdı.

Aparılan məqsədyönlü siyaset ölkədaxili iqtisadi və siyasi müna-sibətləri Avropa standartlarına uy-ğunlaşdırıldı ki, bu da 2001-ci ildə Azərbaycanın Avropa Şurasına daxil olması, Avropa İttifaqı ilə tə-rəfdaşlıq münasibətləri yaratması, dünyanın demokratik təsisatlarına ineqrasiyası ilə neticələndi. Heydər Əliyevin milli inkişaf siyasetində ədalətli cəmiyyət və sosial yü-nümlü dövlət, ölkə vətəndaşlarının sosial-iqtisadi və mənəvi tələblərinin dolğun təminati, onların sosial rifahının yaxşılaşdırılması, möv-cud maddi resursların ölkə daxilində insan potensialının inkişafına yönəldilməsi prinsipi mühüm yer tuturdı.

Heydər Əliyev tərəfindən müstəqil dövlətin iqtisadi, hüquqi və ideoloji əsaslarının, idarəcilik me-xanizminin, milli inkişaf, daxili və xarici siyaset strategiyasının, təh-lükəsizlik konsepsiyasının forma-laşdırılıb həyata keçirilməsi prosesi bir tərəfdən Ermənistanın hərbi qarşıdurma, digər tərəfdən isə Azərbaycanı təsir altında saxla-maq istəyən daxili və xarici güclər-le kəskin mübarizə şəraitində baş tutmuşdur. Prezident Heydər Əliyev şəxsi nüfuzu, siyasi əzaqgö-renliyi, böyük idarəcilik təcrübəsi sayesində 1993-2003-cü illeri əhətə edən ikinci dövr ərzində büt-tün milli resursları vahid məqsəd uğrunda səfərbər etmək və Azərbaycanın dövlət müstəqilliyini qoruyub saxlamaq, onu sabit inkişaf yoluna çıxarmaq, milli iradəyə əsaslanan müstəqil subyekt kimi beynəlxalq aləmle six ineqrasiyasını təmin etmək mümkün olmuşdur. Bununla yanaşı etiraf olunma-lıdır ki, hər bir dövlət kimi Azərbaycan da müstəqilliyinin ilkin mərhələsində xarici təhlükələrən qorunmaq sahəsində özünümüdüafe sisteminə dərhal formalasdırı-bilməmiş, müxtəlif daxili və xarici təhdidlərə qarşı təcili texirəsalın-maz tədbirlər görmək məcburiyyey-tində qalmışdır.

Bu mənada Azərbaycan müstəqilliyinin ilk dövrlərində mecburi qaydada ayrı-ayrı güc mərkəzləri arasında balans yaratmağa sövq edilsə də, nəticədə minimum gü-zəştlər hesabına maksimum divi-dendrlər əldə etməyə, prinsipial məsələlərdə öz mövqeyini qoruya-bıqşmağa və inkişaf etdirme-yə nail ola bilməsidir. Bütün bunla-rın nəticəsi olaraq Heydər Əliyev ən çətin şəraitdə həm Azərbayca-nın yeni neft strategiyasını uğurla reallaşdırmağı bacarmış, həm də bu əsasda ölkənin gələcək dina-mik inkişafının möhkəm təməlini qoymuşdur.

Əli Həsənov: "Azərbaycan 25 ildə özünü tam təmin edən bir dövlət olaraq formalasılıb və öz inkişafını uğurla davam etdirir"

Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyinin bərpasının 25 illiyi ilə bağlı

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi Əli Həsənovun Trend və APA-ya müsahibəsi

Əvvəli Səh. 6

- *Bütün bu proseslərdən göründüyü kimi müstəqilliyimizin əldə edilməsində və qorunmasında ümummilli lider Heydər Əliyevin xidmətləri əsas və həllədici olub...*

- Tamamilə haqlısınız, yuxarıda sadaladığım əsas məqamlarla yanaşı, qeyd etmək lazımdır ki, bütövlükde Heydər Əliyevin təməlini qoyduğu, formalasdırıldığı və yürüdüyü uzaqgörən daxili ve xarici siyaset sonrakı dövrə Azərbaycanın milli inkişaf prioritətlərinin əsasını təşkil etmiş, Cənubi Qafqaz və Xəzər hövzəsi, Avrasiya bölgəsi və dünyadakı mövqelərini, həm də dünya birliliyi ilə əlaqələrinin principial xəttini müəyyənləşdirmişdir. Məhz ümummilli lider həm region ölkələri, həm də dünya dövlətləri ilə qarşılıqlı münasibətlərin respublikamızın geosiyasi maraqlarına uyğun olaraq praqmatik, ölçülü-biçilmiş, düşüñülmüş və balanslı siyasi strategiyasını formalasdırılmışdır. Xüsusən, Azərbaycanın malik olduğu enerji resurslarının, Qərble Şərqi birləşdirən nəqliyyat-kommunikasiya imkanlarının və digər geosiyasi əhəmiyyətli üstünlüklerinin istifadəsində Heydər Əliyevin yürüdüyü prinsipial kurs, tətbiq etdiyi optimal yanaşma dünya dövlətləri içerisinde özümüzün güclü milli və regional faktora çevrilməsini, beynəlxalq aləmə uğurlu integrasiyasını və əksər geosiyasi aktorlarla qarşılıqlı-faydalı əməkdaşlığını şərtləndirmişdir.

Heydər Əliyevin 1993-2003-cü illərdə ireli sürdüyü ideya və fikirlər, iqtisadi, siyasi və sosial-mənəvi sahəde reallaşdırıldığı kurs və praktiki tədbirlər özümüzizde bir ictimai-siyasi sistemdən digərinə keçidin, yeni demokratik cəmiyyətin və ictimai həyat normallarının əsaslarını yaratmışdır. Bu siyaset bütün keçid dövrü ərzində imperiya və sosializm sisteminən azad olaraq müstəqillik yolu tutmuş, lakin region və dünya güclərinin üst-üstə düşməyən, kəsişən maraqları ilə üz-üzə qalmış, getdikcə qloballaşan dünyada öz yerini axtaran, milli maraqlarını və təhlükəsizliyini qorumağa çalışan gənc Azərbaycan dövləti üçün praktiki fəaliyyət programına çevrilmişdir.

Heydər Əliyevin uzaqgörən siyaseti həm də uzun illər öz dövlətçiliyindən və milli-mənəvi köklərindən ayrı salınmış xalqımızın özü-nəqayıcı və özünütəsdiqində mühüm, səfərberədici funksiya yerine yetirmiş, dövlət strukturlarının rəsmi və praktiki fəaliyyətinin, həyata keçirilən iqtisadi-siyasi, hüquqi və sosial-mənəvi programların əsasında dayanmışdır.

Heydər Əliyev yeni şəraitdə Azərbaycanda etnik mənsubiyəti xüsusi qabartmadan birləşdirici azərbaycanlıq ideyasının

ümmüvətəndaşlıq, Vətənə bağlılıq, Azərbaycan dilinə və mədəniyyətinə sevgi, dövlətin sevinci və kədəri, dəyərləri və problemləri qarşısında ümumi və bərabər məsuliyyət hissi daşımaq kimi yeni konfiqurasiyanın - milli inkişaf siyasetinin ideoloji əsaslarını ortaya qoydu. Ümummilli lider Azərbaycanda əksər vətəndaşları vahid amal, ideya və məqsəd etrafında birləşdirəcək milli ideologiya məsələsini ümumdövlət səviyyəsinə qaldırdı. Azərbaycanlılığın müstəqil ölkənin bütün əhalisinin ali ideologiyasına çevrilmesi, ümummilli birliliyin təmin olunması zərurəti tezliklə ictimai-siyasi, elmi, yaradıcı və digər ziyanlı dairelərinin gündəməne çıxarıldı.

Heydər Əliyev üçün azərbaycanlıq ideologiyasının mahiyyətini təşkil edən əsaslardan biri milli-mənəvi dəyərlərin-anə diliinin və milli mədəniyyətin, tarixi keçmişizdən bizi miras qalmış milli varlığımızın, azərbaycanlıları tənənə və fərqləndirən bütün atrıbutların qorunması və inkişaf etdirilməsi idi. Bütün bunların neticəsidir ki, Heydər Əliyevin indiye qədər toplanılmış nezəri-siyasi irsi müstəqil Azərbaycan dövlətinin əsasları və milli inkişafi haqqında zəngin mənbəşünaslıq bazası, bitkin bir təlim hesab olunur. Bu təlimin bir çox tezisləri 1992-ci ildə Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılması ilə bağlı ümummilli liderin ölkə ziyalılarına ünvanlanmış müraciətində, partianın yeni qəbul edilmiş məramnamesində, digər hissəsi isə 1993-2003-cü illərdə prezidentlik fəaliyyəti dövründə qəbul edilmiş ayrı-ayrı dövlət proqramlarında, səsləndirdiyi fikir və mülahizələrdə, çıxışlarında, ortaya qoyduğu nezəri-siyasi ideyalarda öz əksini tapmışdır.

- *Müstəqillik tarixinin Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında 2003-2016-cı illəri əhatə edən üçüncü mərhələsini Azərbaycanın milli inkişafının yeni dövrü kimi xarakterizə etmək olar mı?*

- Əlbette, bu dövərə başqa ad vermek mümkün deyil. Məhz milli inkişafımızın üçüncü dövründə Azərbaycan oturuşmuş liberal iqtisadiyyata və böyük maliyyə resurslarına, güclü orduya malik, özünü tam təmin edən, heç kimdən asılı olmayan, bütün səviyyələrdə öz sözünü cəsarətli deyən, mövqeyinə və rəyinə dünyada hörmətlə yanaşılan və milli maraqlara əsaslanaraq tam müstəqil siyaset yürüdən nüfuzlu bir ölkəyə çevrilmişdir. Bu gün Azərbaycan bölgədə ciddi bir geosiyasi amilə çevrilərək postsovet məkanının, Xəzər-Qara dəniz hövzəsi və Cənubi Qafqazın geosiyası, geoiqtisadi və hərbi-geostrateji xarakteristikasının müəyyənləşdirilməsi mühüm təsir göstərir, eyni za-

manda dünyanın güc mərkəzləri ilə yaxından əməkdaşlıq edərək qlobal siyasetdə özünün iştirak imkanlarını getdikcə genişləndirir.

- *Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi dövründə Azərbaycanın uğurlu inkişafını səciyyələndirən daha hansı amilləri qeyd etmək olar?*

- İlk növbədə onu qeyd etmək istərdim ki, cənab İlham Əliyev 2003-cü ildə Azərbaycanın Prezidenti seçildikdən sonra ümummilli lider Heydər Əliyevin siyasi kursunu, milli inkişaf siyasetini dönmədən və uğurla davam etdirmişdir. Alternativi olmayan bu siyaset nəticəsində respublikamız 2003-2016-cı illər ərzində sosial-iqtisadi, mənəvi-mədəni və digər sahələrdə böyük nəqliyyətlər əldə etmiş, regionun lider dövləti olaraq dünya birliyində böyük hörmət və nüfuz qazanmışdır. Məhz prezident İlham Əliyevin hakimiyəti dövründə respublikamız öz inkişafının kecid dövrünü başa vurma, ictimai-siyasi həyatın demokratikləşməsi, vətəndaş cəmiyyəti quruculuğu, siyasi plüralizmin getdikcə dərinleşməsi, iqtisadi həyatın liberallaşması, sahibkarlıq institutlarının yaradılması, sosial-iqtisadi infrastrukturun təkmilləşdirilməsi və s. sahələrdə böyük nəqliyyətlər əldə etmişdir.

Bütün bunlar Azərbaycanın ictimai-siyasi, sosial-iqtisadi və mənəvi-ideoloji transformasiyasiının yeni mərhələsinin təməlini qoymuş və milli inkişafın gelecek inkişaf perspektivlərini müəyyənləşdirmək imkanı yaratmışdır.

Yeni mərhələnin əsas hədəflərini bir tərəfdən əldə olunmuş iqtisadi, siyasi, sosial və mədəni nəqliyyətləri möhkəmləndirmək, ölkəni müasir tələblər səviyyəsinə qaldırmaq, digər tərəfdənse gelecek liberal, rəqabətədavamlı, dinamik və innovasiya yönümlü milli iqtisadiyyatı formalasdırmaq, sosial sahədə optimal, səmərəli və ədalətli inkişaf modelini yaratmaq və s. təşkil edir. Odur ki, ölkənin strateji inkişafının istiqamətlərinin, prinsip və vəzifələrinin müəyyənləşdirilməsi ilə bağlı 29 noyabr 2011-ci ildə "Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış" Milli Inkişaf Konsepsiyasının hazırlanması barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı imzalanmışdır.

Bu mərhələdə Azərbaycan həm də geosiyasi və geoiqtisadi baxımdan Avrasiyanın giriş qapısı, Şərqi-Qerbə nəqliyyat-kommunikasiya və enerji dəhlizlərinin əsas həlqəsinə çevrilərək dünya birliliyinin diqqət mərkəzine çıxmışdır. Bildiyiniz kimi, Avropa və Asiya ölkələri arasında bağlayıcı köprü rolunu icra edən Trans-Qafqaz nəqliyyat-enerji dəhlizi (TRASEKA), strateji Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu layihələrinin təşəbbüsəri, hərəkətverici qüvvəsi və əsas

təminatçılarından biri də məhz Azərbaycan olmuşdur. Azərbaycan Trans-Asiya nəqliyyat dəhlizində de əsas bağlayıcı ölkələrdən biri kimi çıxış edir ki, bu da onun tranzit əhəmiyyətini bir daha təsdiq edir. Dünyanın nəqliyyat-kommunikasiya əlaqələrində həlledici bir vəsiyyətə çevrilməsi ölkəmizin son bir neçə ildə hem daxili, hem də regional və beynəlxalq yol-nəqliyyat infrastrukturlarının, o cümlədən Şərqi-Qerbə və Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizləri çərçivəsində çoxsaylı tranzit sistemlərinin müasir tələblərə uyğun yenidən qurulmasına təkan vermişdir.

Ölkəmiz Xəzərin karbohidrogen ehtiyatlarının Avropaya nəqli ilə bağlı neheng transmilli enerji layihələrinin hazırlanmasında və həyata keçirilməsində, regionun və Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında böyük fəallıq göstərmiş və bu, dünyadan aparıcı dövlətləri, beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. 2011-ci ildə Azərbaycan ilə Avropa İttifaqı arasında strateji enerji əməkdaşlığına dair memorandum, 2012-ci ildə Türkiyə ilə Trans-Anadolü layihəsi üzrə sazişin imzalanması, 2013-cü ildə "Şahdəniz-2" fazasının işlənməsinə qərar verilməsi və Trans-Adriatik layihənin əsas ixrac marşrutu kimi seçilməsi "Cənub dəhlizi" layihəsinin reallaşmasına mühüm təsir göstərmişdir.

Prezident İlham Əliyevin aparlığı məqsədönlü siyaset nəticəsində ölkəmizin iqtisadi inkişaf strategiyası hərtərəflə əsaslandırılmışdır.

Yeni mərhələnin əsas hədəflərini bir tərəfdən əldə olunmuş iqtisadi, siyasi, sosial və mədəni nəqliyyətləri möhkəmləndirmək, ölkəni müasir tələblər səviyyəsinə qaldırmaq, digər tərəfdənse gelecek liberal, rəqabətədavamlı, dinamik və innovasiya yönümlü milli iqtisadiyyatı formalasdırmaq, sosial sahədə optimal, səmərəli və ədalətli inkişaf modelini yaratmaq və s. təşkil edir. Odur ki, ölkənin strateji inkişafının istiqamətlərinin, prinsip və vəzifələrinin müəyyənləşdirilməsi ilə bağlı 29 noyabr 2011-ci ildə "Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış" Milli Inkişaf Konsepsiyasının hazırlanması barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı imzalanmışdır.

Əger milli iqtisadiyyatımız müstəqilliyin ilk illərində tamamile xarici kapitaldan asılı idisə, son illərde bu nisbet əsaslı şəkilde dəyişərək yerli kapitalın payı üstün səviyyəyə yüksəlmişdir. Azərbaycanın neft amilindən və xarici kapitaldan asılılığının keskin şəkilde azalması iqtisadi inkişafın da əsas yükünün qeyri-neft sektoruna transfer edilmesine şərait yaratmışdır. Hazırda ölkənin əsas valyuta ehtiyatlarının istifadəsi də məhz bu sektorun yüksəlisinə istiqamətləndirilərək, yerli istehsalın, xüsusən milli sənaye, kənd təsərrüfatı, emal və ərzaq istehsalı müraciələrinin inkişafını təmin et-

mək üçün istifadə olunur.

Hazırda ölkəmiz əksər ərzaq məhsulları ilə özünü əsasən təmin edir. Əger sovet hakimiyəti illərində Azərbaycan bəzi ərzaq məhsullarının istehlakında (ət, yağ, kartof, taxıl və s.) digər respublikalardan ciddi asılı vəziyyətde idise, müstəqillik dövründə bu balans daxili istehsal hesabına kəskin şəkilde dəyişmişdir.

Ötən illər ərzində Prezident İlham Əliyev ölkəmizin geosiyası vəzifələrinə və inkişaf ehtiyaclarına uyğun fəaliyyət konsepsiyasını və strategiyasını, dövlətin daxili və xarici siyasetinin prioritətlərini, istiqamət və vezifələrini düzgün müəyyənləşdirmiş, respublikamız beynəlxalq və regional münasibətlər sisteminde fəal təmsil etmişdir.

Uğurlu geosiyasi idarəciliyin nəticəsi olaraq ötən dövrə Azərbaycanın xarici aləmle səmərəli əməkdaşlığı daha da möhkəmlənmiş, dünya siyasetinə təsir gücünən böyük dövlətlərlə, beynəlxalq və regional qurumlarla tərəfdəşliq münasibətləri inkişaf etmiş, ölkənin nüfuzlu xarici alyanslarda, beynəlxalq qurumlarda iştirakı təmin edilmişdir. İqtisadiyyatın qloballaşdırıldığı yeni minillikdə Azərbaycan dünyanın universal və qlobal iqtisadi sistemine uğurla inqərası olunmuş, Avropa İttifaqı, Ümumdünya Ticarət Təşkilatı, Beynəlxalq Valyuta Fondu, Dünya Bankı və digər iqtisadi-maliyyə qurumları ilə hərətəfli əməkdaşlıq etmişdir.

Keçən müddətdə Azərbaycanın regionda və dünyada nümayiş etdirdiyi balanslı, praqmatik xarici siyasi kurs, reallaşdırıldığı uğurlu neft, transmilli enerji və nəqliyyat-kommunikasiya siyaseti, həyata keçiridiyi regional və milli təhlükəsizlik strategiyası, Avropa İttifaqı, NATO, ATƏT, MDB, İT və b. beynəlxalq, regional qurumlarla yaradıldığı tərəfdəşliq münasibətləri, Avropa Şurasına və Qoşulma Hərəkatına üzv qəbul olunması, əksər beynəlxalq konvensiyalara qoşulması və beynəlxalq aləm qarşısında götürdüyü öhdəliklərin icrası ölkəmizin xarici aləmle geosiyası, geoiqtisadi və hərbi-geostrateji tərəfdəşliq münasibətlərinə müsbət təsir göstərən əsas amillər kimi çıxış etmişdir.

Müasir dünyada geoiqtisadi dəyər həm də ölkədə yürüdülən iqtisadi, siyasi, sosial, milli və s. siyasetin xarakteri və effektivliyi ilə ölçülür. Azərbaycan özünün pozitiv inkişaf meyllerini-iqtisadiyyatın liberallaşdırılmasını, Qərble iqtisadi əlaqələrinin və liberal iqtisadiyyat mexanizmlərinin inkişaf etdirilmək yənəş, həm də ölkə daxilində sabit vətəndaş birliyinin, multikultural mühitin yaradılması istiqamətində mühüm nəqliyyətlər qazanmışdır.

Əli Həsənov: "Azərbaycan 25 ildə özünü tam təmin edən bir dövlət olaraq formalaşıb və öz inkişafını uğurla davam etdirir"

Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyinin bərpasının 25 illiyi ilə bağlı Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi Əli Həsənovun Trend və APA-ya müsahibəsi

Əvvəli səh. 7

Ölkəmizdə həyata keçirilən düzgün və fəal siyaset onun daxili ictimai-siyasi mühitini nəzərəcəpacəq dərəcədə modernləşdirmiş, sosial-mənəvi sahələri yeniləşdirmiş, vətəndaş cəmiyyəti təsisatlarını formalasdırılmış və müasir dövrün təhləblərinə uyğunlaşdırılmışdır. Müstəqillik dövründə Azərbaycanın dünya ölkələrinin alternativ enerji təminatında, transmilli enerji, nəqliyyat-kommunikasiya layihələrində iştirakı ilə yanaşı, həmdə son illərdə digər qlobal proseslərdə - beynəlxalq terrorizmə, nar-koticarət qarşı mübarizədə, dünya siyasetinin demokratik transformasiyasında və s. fəal iştirakı da onun bölgədəki geosiyasi gücünü və təsirini, beynəlxalq aləmdəki rolunu və dəyerini xeyli yüksəltmişdir. 2012-ci ildə 155 ölkənin dəstəyi ilə Azərbaycanın BMT Təhlükəsizlik Şurasına üzv seçilməsi və bu qurumun çərçivəsində səmərəli fəaliyyəti onun qlobal müstəvidə məqsədyönlü və prinsipial fəaliyyətinin məntiqi nəticəsi kimi izah oluna bilər.

Azərbaycanın planetar və regional geosiyasetinə həllədici təsir göstəren əsas amillərdən biri ölkənin mövcud hərbi-geostrateji potensialı, regional və beynəlxalq təhlükəsizlik blokları ilə münasibətlər və apardığı təhlükəsizlik siyasetidir. Respublikamız malik olduğu hərbi-geostrateji potensialına, bu sahədəki əsas göstəricilərinə və milli resurslarına görə də Cənubi Qafqazın lider dövləti hesab olunur. Azərbaycanın ehalisinin sayına müvafiq olaraq, milli ordusunun say tərkibi, hərbi-texniki hərəkətlilik və silahlanma keyfiyyəti həm Gürcüstandan, həmdə Ermə-

nistandan yüksəkdir.

Həm Avroatlantik, həmdə regional təhlükəsizlik strukturları ilə tərəfdəşlik kursu götürməsi Azərbaycanı dönya və regionun təhlükəsizlik maraqlarında ciddi bir aktora çevirmiş və transmilli hərbi-strateji maraqların mərkəzinə çıxarmışdır. 1993-cü ildən Azərbaycan, Türkiye, Rusiya, İran, Pakistan, Ukrayna, İsrail və digər müüm region ölkələri ilə qarşılıqlı faydalı hərbi əməkdaşlıq yaratmış, həmdə 1994-cü ildə NATO-nun Sülh Naminə Tərəfdəşlik Programına qoşulmuşdur. Bununla Azərbaycan özünün regional və milli təhlükəsizlik maraqlarını təmin etmək, Ermənistan-Azərbaycan, Dağılıq Qarabağ münaqişəsinin həllini sürətləndirmək, eyni zamanda öz müstəqilliyine və sərhədlerinin təhlükəsizliyinə elave zəmanət almaq, Xəzər dənizinin ona mexsus sektorunda həyata keçirdiyi neft-qaz layihələrinin və dünya bazarlarına çəkilən transmilli kəmərlərin təhlükəsizliyini təmin etmək məqsədi güdürdür.

Müstəqilliye qovuşduğu andan Azərbaycanın milli inkişafı yolunda rastlaşdırığı en mühüm problem Ermənistan-Azərbaycan, Dağılıq Qarabağ münaqişəsidir. Bu problem bütövlükdə regionun iqtisadi, siyasi tərəfdəşlik mühitine, sülhün və təhlükəsizliyin təmin olunmasına maneçilik töredən başlıca amıldır. Öten illər ərzində Azərbaycan münaqişənin beynəlxalq hüquqi prinsiplər çərçivəsində həlli üçün fəal siyaset aparsa da, Ermənistanın qeyri-konstruktiv mövqeyindən el çəkməməsi ucbatından problemi aradan qaldırmak mümkün olmuşdur.

İyirmi ildən çoxdur ki, ATƏT çərçivəsində müxtəlif formatlı da-

nışqlar aparılmasına baxmayaraq, hazırda Ermənistanın qeyri-konstruktiv, qəsbkar mövqeyinə görə münaqişənin həlli uzanır və hələ ki real nəticə yoxdur. Azərbaycan beynəlxalq hüququn əsas prinsiplərini əsas tutaraq öz milli haqlarını reallaşdırmaq məqsədilə Dağılıq Qarabağda yaşayan ermənilərə "yalnız Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində hər hansı muxtarriyyət statusunun verile biləcəyini" bəyan edir. Təessüf ki, Azərbaycanın öz torpaqlarını istənilən yolla azad etmək hüququnu bəyan etməsi hər dəfə beynəlxalq güclərin etirazı ilə qarşılışır və onlar münaqişənin həlli naminə öz səylərinə bir az da artırmaq imitsiyası nümayiş etdirirler.

Əlverişli coğrafi məkanda yerləşən Azərbaycan dünyada zəngin multikultural dəyərlərə, tolerantlıq ənənələrinə malik olan və müxtəlif dinlərin yanaşı mövcud olduğu çoxmilətli, çoxkonfessiyalı dövlət kimi tanınır. Ölkəmizin qədim dövlətçilik tarixində multikulturalizmin özüne mühüm yer tutması onun ərazisində yaşayan əhalinin millietnik dəyərlərinin zənginleşməsinə təsir göstərir və mədəniyyetlərarası dialoq üçün münbit şərait yaradır. Azərbaycanda yaşayan müxtəlif etnoslar arasında qarşılıqlı inam və hörmət hissini, vətəndaş həmreyliyinin möhkəmləndirməsi dövlət siyasetinin prioritet iştiqamətlərindəndir. Ümummilliliyi Heydər Əliyevin müəyyənəşdiriyi siyasi kurs multikulturalizmin inkişafını, ferqli etnik və dini icma nümayəndələrinin müstəqil Azərbaycan dövləti ərafında birleşməsinə təmin edir. Ölkəmizdə multikulturalizmin inkişaf etməsi dönyanın sülhsevər dövlətləri və beynəlxalq təşkilatları tərəfindən daim

yüksək qiymətləndirilir. Azərbaycan Prezidentinin 2016-cı il 11 yanvar tarixli Sərəncamı ilə 2016-ci ilin Azərbaycan Respublikasında "Multikulturalizm il" elan edilmişə respublikamızda mədəniyyətlərarası dialoqa və tolerant dəyərlərə böyük əhəmiyyət verildiyin bariz ifadəsidir.

Bütün qeyd olunanları ümumiyyətlərək belə bir nəticəyə gəlmək olar ki, Azərbaycan dövləti 25 il ərzində böyük inkişaf yolu keçmiş, sosial-iqtisadi, ictimai-siyasi və mənəvi-mədəni sahələrdə əldə etdiyi uğurlar, regional və beynəlxalq təhlükəsizliyin təmin olunması sahəsində atlığı addımlar, multikulturalizmin və tolerant dəyərlərin qorunub saxlanmasına verdiyi töhfələr onun dünya birliyində mövqeyinin möhkəmlənərək böyük nüfuz qazanmasına səbəb olmuşdur. Ölkəmizin müxtəlif sahələrde qazandığı nailiyyətlər dönyanın aparıcı beynəlxalq maliyyə-iqtisadi qurumları, humanitar təşkilatları tərəfindən yüksək qiymətləndirilmiş, onun davamlı inkişaf və multikulturalizm modeli bu gün digər dövlətlər üçün nümunə kimi göstərilir. Hazırda dünyada geosiyasi ziddiyətlərin və qarşıdurmaların kəskinleşdiyi, terrorizm, dini radikalizm kimi mənfi meyillərin artlığı bir dövrde Azərbaycanda ictimai-siyasi sabitliyin mövcud olması, ölkə vətəndaşlarının dinc və əməniyətli şəraitində yaşaması, xalqla iqtidar arasındakı vəhdət hamimizi sevindirir. Hesab edirəm ki, bütün bunlar ölkəmizin gelecek inkişaf perspektivlərinə müsbət təsir göstərən mühüm amillərdir.

- *Azərbaycan hazırda öz inkişafının postneft dövrü adlanan yeni mərhələsinə qə-*

dəm qoymaqdadır. Bununla bağlı ölkə prezidenti yaxın gələcəkdə ciddi siyasi və iqtisadi islahatların həyata keçirilməsinin anonsunu vermişdir. Sizcə, Azərbaycanda postneft dövrünü xarakterizə edən əsas xüsusiyyətlər və həyata keçiriləcək islahatların əsas hədəfləri nədən ibarət olacaq?

- Prezident İlham Əliyevin çıxışlarında qeyd edildiyi kimi, ölkəmiz özünün inkişaf strategiyasının yeni mərhələsinə-postneft dövrüne daxil olmuşdur. Azərbaycanda mövcud olan dayanıqlı sosial-iqtisadi inkişaf və ictimai-siyasi sabitlik, zəngin elmi-texniki, maddi və mənəvi resurslar, yaradılmış qabaqcıl sənaye, enerji, kənd təsərrüfatı, ərzaq təminatı, emal məssəsələri, tamamilə yenidən qurulmuş nəqliyyat-kommunikasiya, enerji təminatı sistemləri, karbohidrogen məhsullarının ixracı məşrutları, ictimai həyatın bütün sahələrində, tehsildə və s. qabaqcıl texnologiyalarının tətbiqi və digər bu kimi amiller ölkənin gələcək uğurlu inkişafının ilkin şərtləri kimi çıxış edir. Hazırda postneft dövrünün teləblərindən irəli gelərkən ölkədə həyata keçirilən siyasetin siyasi və iqtisadi islahatların da əsas hədəfi, ilk növbədə əmək, operativ və effektli idarəcilik sistemi yaradaraq, mövcud daxili imkanlardan daha səmərəli və hərtərəfli istifadə etməklə respublikanın sosial-iqtisadi inkişafını davam etdirmək, dünya birliyində tutduğu öncül mövqelərini daha da möhkəmləndirmək və əhalinin artan maddi-mənəvi tələbatını gələcəkdə də dolğun şəkildə təmin etmək dən ibarətdir.

Azərbaycan ilə Çin Xalq Respublikası arasında əməkdaşlığın inkişafı üçün geniş perspektivlər mövcuddur

YAP İcra katibinin müavini Siyavuş Novruzov Çin Xalq Respublikasının Azərbaycandaki səfiri Vey Cinhuan ilə görüşüb

YAP İcra katibinin müavini, Milli Məclisin ictimai birliklər və dini qurumalar komitəsinin sədri, Azərbaycan-Çin parlamentlərarası dostluq qrupunun rəhbəri Siyavuş Novruzov Çin Xalq Respublikasının Azərbaycana yeni təyin olunmuş səfiri cənab Vey Cinhuan ilə partianın mənzil qərargahında görüşüb. Görüşdə qarşılıqlı maraqlı doğuran məsələlərlə bağlı ətraflı fikir mübadiləsi aparılıb. YAP İcra katibinin müavini Siyavuş Novruzov Azərbaycan ilə Çin Xalq Respublikası arasındaki əməkdaşlığın mövcud durumundan bəhs edərək münasibətlərin inkişafı üçün geniş perspektivlərin olduğunu bildirib. Qeyd olunub ki, üst-üstə düşən maraqlar ölkələrimiz arasında münasibətlərin bundan sonra da inkişafına əhəmiyyətli töhfə verəcəkdir. Yeni Azərbaycan Partiyasının Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin müdürü, Milli Məclisin deputatı Sevinc Fətəliyeva görüşdə iştirak edib.

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Beyləqanda vətəndaşları qəbul edəcək

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin tapşırıq və tövsiyələrinə uyğun olaraq, mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının rəhbərləri tərəfindən bölgələrdə vətəndaşların qəbulu davam edir. Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı oktyabrın 26-da Beyləqan rayonunda Füzuli, İmisi və Beyləqan rayonlarının sakinlərini qəbul edəcək. Komitənin mətbuat xidmətindən AZORTAC-a bildirilər ki, qəbul Beyləqan şəhər Heydər Əliyev Mərkəzində (ünvan: H.Əliyev prospekti 7) saat 11:00-da keçiriləcək. Qəbula gəlmək istəyən vətəndaşlardan Dövlət Komitəsinin İmisi bölgəsine üzrə şöbəsinə müraciət etmələri xahiş olunur. DQİDK-nin bölgə şöbə müdürü: Cavanşir Bəhrəmov, mob: (050) 562-72-32, telefon: (021) 24-6-62-99, e-mail:info@scwra.gov.az.

Azərbaycan-Seneqal əməkdaşlığının inkişafı üçün geniş potensial var

Oktabrın 20-də Baş nazirin müavini Əli Əhmədov Azərbaycanda səfərdə olan Seneqal Respublikası Baş Gömrük İdarəsinin baş direktoru Papa Ousmane Gueyenin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

AZERTAC xəbər verir ki, Baş nazirin müavini belə görüşlərin iki ölkə arasındakı əlaqələr müsbət təsirini göstərdiyini, münasibətlərin inkişafının hər iki tərəfin maraqlarına uyğun olduğunu bildirib. Əli Əhmədov Seneqal nümayəndələrinin ölkəmizə səfərinin əlamətdər tarixə - Azərbaycanın müstəqilliyinin bərpasının 25 illiyinə təsadüf etdiyini deyib. Azərbaycanın müstəqil kimi siyasi, iqtisadi və digər sahələrdə böyük inkişaf yolu keçdiyini vurğulayıb. O, Azərbaycanın müstəqillik illərində iqtisadi sahə ilə yanaşı, dünya birliyi ölkələri ilə əlaqələrin qurulması və inkişafi baxımından da böyük işlər gördüyüünü qeyd edib.

"Seneqal dövləti 2008-ci ildə BMT-də Dağılıq Qarabağ münaqişəsinin ədalətli həlli ilə bağlı ölkəmiz tərəfindən təqdim olunan sənədi, 2012-ci ildə isə Azərbaycanın BMT Təhlükəsizlik Şurasının qeyri-daimi üzvü seçilməsini dəstəkləyib. Seneqal dövlətinin beynəlxalq seviyyədə Azərbaycanın mövqeyini müdafiə etməsinə, xüsusilə bizim üçün agrılı problem olan Dağılıq Qarabağ münaqişəsinin ədaletli həllində göstərdiyi dəstəyə görə ölkənizə təşkkürümüz bildirirəm", - deyə Baş nazirin müavini qeyd edib.

Azərbaycanın dünya dövlətləri, o cümlədən Seneqal ilə bütün sahələrdə six əməkdaşlıq əlaqələri yaratmaqdə maraqlı olduğunu deyən Əli Əhmədov bildirib ki, bunun üçün hər iki ölkə geniş potensiala malikdir və bu potensialdan maksimum yararlanmaq vacibdir. İki ölkə iqtisadiyyatın bütün sahələrində, eləcə də kənd təsərrüfatı sahəsində birgə işlər görə bilər. Azərbaycanın gömrük sahəsində bir çox dövlətlərə əməkdaşlığından danışan Baş nazirin müavini Seneqallı da gömrük sahəsində əlaqələrin inkişaf edəcəyinə əminliyini bildirib.

Seneqal Respublikası Baş Gömrük İdarəsinin baş direktoru Papa Ousmane Gueye sefer çərçivəsində ölkəmizdə məhsuldar görüşlər keçirdiklərini deyib. O, Seneqalın beynəlxalq qurumlarda Azərbaycana verdiyi dəstəyin ölkəmizdə yüksək qiymətləndirilməsindən mənənələnmiş bildirib. Qonaq hər iki ölkənin gömrük orqanları arasında əməkdaşlığın gücləndirilməsində göstərilən diqqət və yardımına görə Azərbaycan dövlətinin minnətdarlığını ifadə edib. O, azərbaycanlı həmkarlarının təcrübəsinə öyrənməkdə və gömrük işinin bütün sahələrində əməkdaşlıqla maraqlı olduqlarını vurğulayıb, bu sahədə qarşılıqlı əlaqələrin ölkələrimizin birgə səyləri ilə daha da dərinləşəcəyinə ümidi var olduğunu bildirib. "Biz Azərbaycanın bəzi gömrük məntəqələrində, eləcə də Dövlət Gömrük Komitəsinin bir neçə mərkezində olduq. Onu deyə bilərem ki, Seneqalın gömrük sistemində Azərbaycandan öyrəniləcək çox şey var. Eləcə də Azərbaycanın informasiya texnologiyaları sahəsindəki təcrübəsi de bizim üçün maraqlıdır", - deyə Papa Ousmane Gueye əlavə edib.

Görüşdə qarşılıqlı maraq doğuran məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Arzu Rəhimov Xirdalan vətəndaşları qəbul edib

Präsident İlham Əliyevin tapşırıq və tövsiyələrinə əsasən regionlarda vətəndaşların qəbulu davam etdirilir. Mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları rəhbərlərinin şəhər və rayonlarda vətəndaşların qəbulu cədvəline uyğun olaraq, Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin rəisi, general-leytenant Arzu Rəhimov oktyabrın 20-də Abşeron rayonunun administrativ mərkəzi olan Xirdalan şəhərində vətəndaşları qəbul edib. Şəhərin Heydər Əliyev Mərkəzində keçirilən qəbulda Sumqayıt şəhərindən, eləcə də Abşeron və Qubadlı rayonlarından olan sakinler iştirak edib. AZERTAC xəbər verir ki, əvvəlcə Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin rəisi Arzu Rəhimov və rayon icra hakimiyyətinin başçısı İrada Gülməmmədova Mərkəzin öündə ümummülli lider Heydər Əliyevin abidesini ziyarət edib, xatirəsini anıblar. Sonra Mərkəzin konfrans zalında qəbul keçirilib. İyirmi nefərin iştirak etdiyi qəbulda Xidmətin müvafiq şöbə və bölmələrində işə və ya həqiqi hərbi xidmətə qəbulla bağlı müraciətlər üstünlük təşkil edib. Vətəndaşlar, həmcinin müharibə veteranı adı və vesiqəsinin verilmesi, hərbi xidmətə çağırılan övladlarının ailə veziyəti ilə eləqədar yaşadıqları eraziyə yaxın hərbi hissələrdə qulluq keçmələri və digər məsələlərlə bağlı müraciətlər ünvanlayıblar. Xidmətin rəisi Arzu Rəhimov qəbulda iştirak edən vətəndaşları diqqətlə dinləyib, onları narahat edən məsələlərin həlli ilə bağlı müvafiq tapşırıqlar verib. Qaldırılan məsələlərin bəziləri yerindəcə həllini tapıb. Eyni zamanda, vətəndaşların Xidmətin fəaliyyət sahəsinə aid olmayan məsələlərlə bağlı, eləcə də şəxsi xarakterli müraciətləri müvafiq qurumlara çatdırılmaq üçün qeydiyyata alınıb.

Siyavuş Novruzov: "Heydər Əliyev 1950-1960-ci illərdə ermənilərin Dağılıq Qarabağ məsələsini qaldırmaq cəhdinin qarşısını almışdı"

Heydər Əliyev hələ 1950-1960-ci illərdə ermənilərin Dağılıq Qarabağ məsələsini qaldırmaq cəhdinin qarşısını alıb". Bunu Yeni Azərbaycan Partiyasının icra katibinin müavini, Milli Məclisin deputati Siyavuş Novruzov deyib.

S.Novruzov bildirib ki, o dövrə ulu öndər Heydər Əliyev Azərbaycan SSRİ Nazirlər Soveti yanında Dövlət Tehlükəsizliyi Komitesinin rəhbərliyində, Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin birinci katibi işlədiyi zaman ermənilərin bu planının qarşısını almışdı: "Hətta həmin dövrə Ermənistən SSR Kommunist Partiyasının Mərkəzi Komitəsinin 1-ci katibi olan Karen Dəmirçian açıq şəkildə bəyan edirdi ki, nə qədər ki, Heydər Əliyev vəzifədədir, o zamana qədər de ermənilər Dağılıq Qarabağla bağlı nəyəse nail ola bilməyəcəklər".

S.Novruzov vurgulayıb ki, əgər Heydər Əliyev Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin birinci katibi vəzifəsindən uzaqlaşandan sonra məcbur olub Rusiyaya getməsəydi, nə Dağılıq Qarabağ problemi olacaqdı, nə də Azərbaycan öz ərazilərini itirəcəkdi: "Ötən əsirin 80-ci illərinin sonu, 90-ci illərin əvvəlində Azərbaycanda hakimiyətdə olan qüvvələr Heydər Əliyevi bir müddət Azərbaycana buraxmırı, ona təzyiqlər olurdu, təqib edilirdi. Həmin qüvvələr Kreml qarşısında gözükögeli idilər və ona görə de Heydər Əliyevdən ciddi şəkildə çəkinirdilər, onun Azərbaycana gəlməsinə imkan vermirdilər. Bütün bunların neticəsində isə Azərbaycan 20 faiz torpaqlarını itirdi. Öz xalqına, dövlətinə, millətinə təmənnəsiz bağlı olan Heydər Əliyev torpaqlarımızın itirilməsinə heç zaman imkan verməzdə". S.Novruzov əlavə edib ki, o zaman həm Əbdürəhman Vəzirov, həm Ayaz Müttəlibov, həm də AXCP-Müsəvət cütlüyü hakimiyətə gələn kimi Dağılıq Qarabağ problemini həll etmək əvəzinə, xalqa yalan vədələr verdi, xalqın Xankəndi və digər rayonlarda erməni təxribatına qarşı çıxmamasına imkan vermədilər: "Bütün bunlar isə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün pozulması ilə nəticələndi".

Aprel döyüslərində şəhid olmuş əsgərin ailəsinə yeni evin açarı verilib

Bu ilin aprelində cəbhədə ermənilərin təxribatının qarşısını alaraq şəhid olan Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin hərbi qulluqçusu, Laçın rayonunun Qarakeçdi kənd sakini Ülvən Məmmədovun ailəsi üçün Ağcabədi rayonu ərzindəki Taxtakörpü qəsəbəsində yeni ev tikilib. AZERTAC xəbər verir ki, oktyabrın 20-də ekologiya və təbii sərvətlər naziri Hüseyin Bağırov, Laçın Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Aqil Nəzərli və Taxtakörpü ərazisində məskunlaşmış məcburi köçkünlər şəhid Ülvən Məmmədovun məzarını ziyarət edib, üzərinə əklil və gül dəstələri qoyublar. Sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin tapşırığına əsasən Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin sıfarişi ilə Ağcabədi rayonunun Taxtakörpü qəsəbəsində inşa olunmuş evin açarı şəhidin ailəsinə təqdim olunub.

Rayon ictimaiyyətinin nümayəndələrinin iştirakı ilə keçirilən tədbirdə nazir Hüseyin Bağırov şəhidin ailəsinə başsağlığı verib, yeni evde xoş günlər arzulayıb. Qeyd edib ki, şəhid ailələri tək deyillər. Xalqımız, dövlətimiz, Prezidentimiz daim onların yanındadırlar. Hamının bir arzusu var: ölkəmizin ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi. Bu, ən ümədə vəzifəmizdir.

Laçın Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Aqil Nəzərli məcburi köçkünlərə, şəhid ailələrinə göstərilən diqqət və qayğıya görə laçınlılar adından dövlətimizin başçısına minnətdarlığını bildirib. Vurğulayıb ki, laçınlı məcburi köçkünlər Prezident İlham Əliyevin münaqişənin həlli istiqamətində apardığı siyaseti dəstəkləyir və Ali Baş Komandanın əmri ilə işgal altındakı torpaqlarımızın azadlığı uğrunda döyüşə hər an hazırlırlar. Tədbirdə iştirak edən ictimaiyyət nümayəndələri Prezident İlham Əliyevin əhalinin sosial müdafiəsinin daha da möhkəmləndirilməsi məqsədilə həyata keçirdiyi siyasetdən danişib, şəhid ailələrinə diqqət və qayğıdan razılıq ediblər. Şəhidin atası Cəmaləddin Məmmədov oğlunun xatirəsinin əziz tutulduğuna, ailəsinə göstərilən qayğıya görə dövlətimizin başçısına minnətdarlığını bildirib.

Qeyd edək ki, 80 kvadratmetrlik üçotaqlı ev hər cür şəraitle temin olunub, 18 sot həyət-yani sahədə meyve və dekorativ ağaclar ekilib. Nazir jurnalistlərə bildirib ki, dövlətimizin başçısı məcburi köçkünlərin, şəhid ailələrinin problemləri ilə daim maraqlanır. Şəhid Ülvən Məmmədovun ailəsi üçün tikilen bu ev də həmin diqqət və qayığın təzahürür.

Səbail rayonunda müstəqilliyimizin bərpasının 25 illiyi qeyd olundu

YAP Səbail rayon təşkilatının qərargahında müstəqilliyimizin bərpasının 25 illiyi ilə bağlı tədbir keçirilib. İlk öncə Dövlət Müstəqilliyi Günündə gedən çətin və şərəfli yoldan bəhs edən videoçarx nümayiş olunub.

Tədbiri giriş sözü ilə açan YAP Səbail rayon təşkilatının sədri, Milli Məclisin deputati, professor Şəmsəddin Hacıyev müstəqilliyin bərpasından sonra Azərbaycanın keçdiyi inkişaf yolundan, qazandığı uğurlardan danışdı: "Bu gün Azərbaycan dünya dövlətləri sırasında özüne layiqli yer tutub. Bu inkişaf və tərəqqi Azərbaycanın tarixinə qızıl hərflərlə yazılımış Müstəqillik Günüdür bəhrələridir". Müstəqilliyin ilk illerində Azərbaycanın bütün sahələrdə derin böhranla yanaşı, Ermənistanın hərbi təcavüzü, xalqımıza qarşı həyata keçirilən etnik təmizləmə siyaseti ile üzləşdiyini vurgulayan Ş.Hacıyev deyib: "Xalqımızın təkidli tələbi ilə Ulu Öndər Heydər Əliyevin 1993-cü ildə hakimiyyətə qayıdışı və dahi şəxsiyyətin yürüdüyü müdrik siyaset nəticəsində, ölkəmiz mehv olmaq və vətəndaş müharibəsi təhlükəsindən qurtuldu. Qısa müddətdə ölkədə ictimai-siyasi sabitlik bərqərar oldu, bütün sahələrdə uğurlu islahatların həyata keçirilməsinə zəmin yaradıldı. Ümummilli Liderin Azərbaycanın zəngin və qüdrətli ölkəyə çevrilməsinə yönəlmüş müdrik siyaseti bu gün Prezident İlham Əliyev tərəfindən yeni müstəvədə uğurla davam etdirilir". Tədbirdə çıxış edənlər de Müstəqillik Günündən əhəmiyyətindən və ölkəmizin bugünkü dayanıqlı inkişafından danışıblar. Qeyd ediblər ki, bu gün Azərbaycan qlobal transmilli layihələrin təşəbbüskarı və iştirakçı kimi dünyanın diqqət mərkəzine çevrilib. Sonda sentyabrın 26-da keçirilən ümum-xalq səsverməsində (referendumda) fəal iştirak edən partiya üzvləri mükafatlandırılıb.

R.KAMALQIZI

Yeni Azərbaycan Partiyası Gənclər Birliyi region gəncləri ilə növbəti görüş keçirib

Yeni Azərbaycan Partiyası Gənclər Birliyi region gəncləri ilə növbəti görüş keçirib. Görüşün əsas məqsədi siyasi arenada kifayət qədər aktuallıq qazanmış sosial şəbəkələrdə aktivliyinin və keyfiyyətli fəaliyyətinin təşkil olunması istiqamətində olub. Dünyanın inkişaf etmiş ölkələri kimi Azərbaycanın da iqtisadi inkişafının təmin edilməsində informasiya və kommunikasiya texnologiyalarının xüsusi yeri vardır və bu sahənin inkişaf səviyyəsi qarşıya qoyulan məqsədlərə çatmağa təsir edən amillər dəndir.

Təsadüfi deyil ki, 2013-cü il Prezident İlham Əliyev tərəfindən "İKT ili" elan edilmişdir. Bununla belə, İKT sahəsində bir çox gənclərimizi göstərə bilərik ki, məlumatlılığın və praktiki təcrübələrinin olmaması baxımından dünya çərçivəsində olan gənclərdən geri qalırlar. Görüşün prioritət istiqamətlərindən biri de gənclərin sosial şəbəkələrin təhlükəsizlik qaydaları, problemləri, dini radikalizmi təbliğ edən qrupların təsiri altına düşməmələri, xaricdən Azərbaycan əleyhinə aparılan qarayaxma kampaniyasında yazılılan anti-Azərbaycan fikirlərin əsaslı olmadığını, heç bir reallığa söykənmədiyini sosial şəbəkələr vasitəsilə beynəlxalq arenaya çatdırmaqdır.

Ü.ƏSGƏROV

Əbədi və dönməz müstəqilliyimiz!

YAP Səbail rayon təşkilatı qadınlar şurası və 6 sayılı orta məktəbin təşkilatçılığı ilə dövlət müstəqilliyinin 25 illiyi qeyd olunub

oldunu vurğulayaraq bildirdi ki, bu illər ərzində ölkəmiz böyük uğurlarla irəliye doğru addımlayır.

T.Kərimova, müstəqilliyin yaranmasından, o vaxtkı tarixi hadisələrdən və bu proseslərdə Ulu Öndər Heydər Əliyevin oynadığı

əvəzsiz roldan danışdı.

Məktəbin direktoru Gülsən Orucova çıxış edərək 18 oktyabrın iftخار günü olduğunu bildirdi: "Qazanılan uğurun həm daxili, həm də xarici düşmənlərin hesabına itirilmək təhlükəsində olmasına bax-

mayaraq, xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin hakimiyyətə yenidən qayıdışı müstəqilliyimizə yeni nəfəs verdi. Ulu Öndər Heydər Əliyev əvvəlcə vətəndaş müharibəsinin qarşısını aldı, Ermənistanla atəşkəsə nail oldu və Azərbaycanda inkişafın teməli qo-

Dünən YAP Səbail rayon təşkilatı qadınlar şurası və T.İsmayılov adına 6 nömrəli məktəb-liseyin təşkilatçılığı ilə respublikamızın dövlət müstəqilliyinin bərpasının 25 illiyi münasibətlə tədbir keçirilib.

İlk önce zala Azərbaycan bayrağı gətirildi. Dövlət himni səsləndikdən sonra məktəblilərin iştirakı ilə ədəbi-bədii kompozisiya nümayiş etdirilib.

Tədbirdə YAP Səbail rayon təşkilatının qadınlar şurasının sədri Təranə Kərimova Müstəqillik Günü münasibətlə bütün Azərbaycan vətəndaşlarını, o cümlədən, gəncləri tebrik etdi. Bu gün də siyasi sabitliyi qoruyub-saxlamış və müstəqil ölkə kimi siyaset yürütməyin heç də asan iş olmadığını deyən T.Kərimova bunların ölkə Prezidenti İlham Əliyevin uğurlu siyasi strategiyasının nəticəsi olduğunu qeyd etdi.

YAP Səbail rayon təşkilatının qadınlar şurasının sədri, həmçinin, müstəqilliyin hər bir Azərbaycan vətəndaşı üçün qurur mənbəyi

yuldu. Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycanın qüdrətli dövlətə çevrilməsinə yönəlmüş müdrik siyaseti bu gün Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir".

RƏFIQƏ HÜSEYNÖVA

"Human Rights Watch"dan Azərbaycana qarşı növbəti riyakarlıq

"Rot ailəsi daima Qərbin müsəlmanlara qarşı "insan hüquqları" adı altında həyata keçirdiyi çırkıń "çekist" oyunlarının əsas oyuncuları olublar
Qısa xülasə...

Oktobre 20-də "Human Rights Watch" təşkilatı Azərbaycan haqqında növbəti dəfə hesabat yayıb. Hesabatın məhiyyətinə keçməzdən öncə bu təşkilat haqqında, illərdir dövlətimizə qarşı tutduğu qərəzli, riyakar mövqeyi ilə bağlı qısa xülasə vermək yerinə düşər. "Human Rights Watch" özünün internet səhifəsində göstərir ki, qurumun 1993-cü ildən bu günə qədər olan icraçı direktoru Kennet Rot adlı şəxsdir. K.Rot Braun Universitetinin məzunudur. Atası yəhudi olub və ikinci dünya müharibəsindən sonra insan hüquqlarını "müdafia" edən şəxs kimi tanınır.

Bir sözə, Rot ailəsi onilliklərdir ki, Qərbin müsəlmanlara qarşı "insan hüquqları" adı altında həyata keçirdiyi çırkıń "çekist" oyunlarının əsas oyuncuları olublar. Özünü "Beynəlxalq İnsan Hüquqları Təşkilatı" adlandıran bu qurum inдиy qədər Qərbdə dövlətləri ilə bağlı hesabat həzırlamayıb və ya sırf tərifname təsiri bağışlayan bu hesabatlar kimsənin de diqqətini cəlb etməyib. Maraqlıdır, bu qurum Suriya, İraq, Fələstin, Əfqanistan və Qarabağda tökülen qan və tapdalanınan insan hüquqları ilə bağlı birçə dəfə də olsun hesabat açıqlamayıb. Səbəbi bəlliidir. Təəccüb doğurur, müte-xəssis-hüquqşunas və jurnalistlərdən ibarət 275 nəfərlik komanda ilə işləyərək bütün dünya ölkələri ilə bağlı hesabatlar açıqlamaq bu təşkilatı necə ayaqda tutur? Kiçik araşdırma ilə bir sira mühüm detalları elde etmiş olduq. "Human Rights Watch" əsərində bir neçə dövləti "tasa" oturdub. Eyni zamanda, pul müqabilində istenilən biznesmenin, lobbi təşkilatının qulu olmağa hazır olan bu təşkilatın Avropada erməni iş adamlarından aldığı milyonların müqabilində sərgiliydi mövqə başdadüşünləndir. Əslində, 2016-ci il mayın 14-də bu təşkilatın Azərbaycan haqqında açıqladığı hesabatın hansı məqsədlərə hazırlanıldığı tam aqıq görünürdü. San ki hansıa beynəlxalq təşkilat deyil, Ermənistən rəhberliyi Azərbaycan haqqında fikirlər söyləyir. Elecə də 2007-ci il iyulun 16-da Azərbaycana səfər eden K.Rot geri qayıtdıqdan sonra yenə də özənəsinə sadıq qalaraq, növbəti dəfə olmayan vicdanını pula qurban vermişdi. Belə ki, onun hesabına 100 milyon dolların köçürüldüyü ilə bağlı faktlar ortaya qoyuldu. Bundan başqa, "Wikileaks" saytının yaydığı məlumatlarda bu təşkilat "mənəvi terror" maşını adlandırlırdı. Daim Azərbaycana qarşı qərəzli qütbə dayanan təşkilatın əsas himayədarlarının Qərbədə yaşayan erməni iş adamlarının, eyni zamanda, Qərbin bəzi təxribatçı dairelerinin olduğunu heç kimdə şübhə yaratmış. Keçək 2016-ci ilin 20 oktyabrında açıqlanan hesabata...

"ABŞ-da, Fransada pulla ələ alınan insanlara hicab taxmış müsəlman qadınlarını daşa basmaq tapşırığı kimlər tərəfindən və nə üçün verilib!?"

"Human Rights Watch" 75 səhifəlik hesabatda Azərbaycanla bağlı yazır: "Təqib, həbs, sürgün: Azərbaycan hökumətinin tənqidçilərinə, hüquq müdafiəçilərinə və vətəndaş cəmiyyətinə davamlı basqısı..." Əvvələ, ilk oxunuşda insanda belə bir təsşürə yaranır ki, söhbət Azərbaycandan deyil, yüz faiz İsləmofobiyanın baş alıb getdiyi Avropa ölkəsindən və ya hazırda Qərbin müharibə meydani na çevirdiyi hansıa əreb ölkəsindən gedir. Ancaq mövqə olduğu kimi yerindədir. Müqayisə edək: son bir ay ərzində Fransa, Almaniya, İsveç, Hollandiya, Ingiltərə və digər ölkələri təqibə məruz qoyur, on-

ların ayrı-ayrılıqda hüquq-mühafizə orqanlarına çəgirib, Avropanı tərk etmələrini tələb edirlər. Təqib budur, yoxsa sizin bizim haqqımızda yazdığını cəfəng fikirlər! ABŞ-da və Fransada islam dinini qəbul etmiş bütün xristianlar təqib olunur, sonda müxtəlif bəhanelərlə şərənərək həbsə göndərilirlər. Elecə də Avropa dövlətləri açıq şəkildə bəyan edirlər ki, müsəlmanları sürgün edəcəklər. ABŞ prezidentliyinə namizəd Donald Trampin isə bunu açıq şəkildə bəyan etməsi, bütövlükde özünü "super-güç" adlandıran bir ölkə üçün xəcalətdən başqa bir şey deyil. Və ya ABŞ-da, Fransada pulla ələ alınan insanlara hicab taxmış müsəlman qadınlarını daşa basmaq tapşırığı kimlər tərəfindən və nə üçün verilib! Həmçinin, ABŞ-da son 1 il ərzində irqi və dini ayrişkeşlik neticəsində onlara insan qətle yetirildi. Hətta bu proseslərin davamı olaraq 2 nefer jurnalist canlı eifirdə güllənərək öldürdü. Sizsin dediyiniz "insan hüquqları və ədalət" budurmu! "Human Rights Watch" daha sonra Azərbaycanın böhran içərisində olduğunu, ölkədə inflyasiyanın en son həddə çatdığını bəyan edir. Bu təşkilatın dediklərini həqiqi hal kimi qəbul etsek, o zaman Azərbaycan adlı dövlət mövcud olmamalı idi. Çünkü ölkəmizdə inflyasiyanın olması ilə bağlı bu şəkilde sərsəm iddianı ortaya atanlar bilməlidirlər ki, əger dedikləri kimi inflyasiya son həddə olsa idi, ölkə dağlımlı idi. Elecə də Azərbaycanın iqtisadi böhran yaşaması ilə bağlı iddialar səsləndirən bu qurum izah edə bilər ki, ölkəmizdə birçə sosial layihə belə niyə dəyandırılmışdır, zavodlar və fabrikler nə üçün bağlanmadı, işsizlər ordusu yaranmadı? Bütün bunlar baş vermediyinə görə de qısqanlıq öz sözünü deyir. Dünya iqtisadi böhran içərisində qırınlıq Azərbaycan yeni iş yerleri açdı, sosial layihələrin həyata keçirilməsini sürətləndirdi, bu sahədə yeni mexanizmlər ortaya qoydu, yeni zavod və fabrikler istehsala başladı.

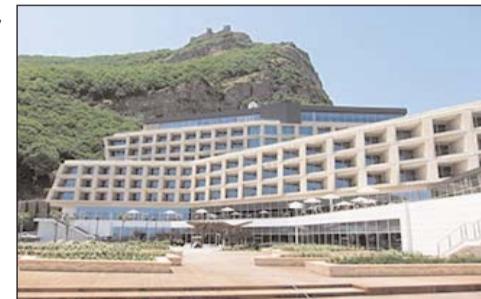
"Gülunc" iddiaların ifası..."

Hesabatda bildirilir ki, 2015-ci ilin sonu və 2016-ci ilin əvvəlində Azərbaycan hökuməti bəzi insan haqları müdafiəçilərini azad etse də, guya çoxları hələ də həbsdədir, ya da ölkədən qaçmali olublar. Əvvələ, sizlərin "insan hüquqları müdafiəçisi" kimi təqdim etdikləriniz bizim sivil qanunlarımıza xidmət organlarına "donos"lar yazmış şəxslerdir. Başa düşürük, "agent"lərinizə görə narahatsınız. Amma onlar sizin üçün necə ezi zdırsə, qanunlarımıza icra etmek, dövlət və milli maraqlarımızı korumaq da bizim üçün müqaddəs dəyərdir. Sərbəst toplaşmaq azadlığının pozulması ilə bağlı hesabatda yer alan fikirlər isə, sadəcə, gülüş doğurur. Çünkü Azərbaycanda radikal müxalifət Qərbin bəzi texribatçı dairelerinin maliyyə dəstəyi ilə təkcə sentyabr ayı ərzində 3 dəfə mitinq keçirdi. "Milli Şura"nın və Müsavatın keçirdiyi mitinqlər Azərbaycanda sərbəst toplaşmaq azadlığının mövcudluğunu təsdiq edən faktorlar deyilmi! Və nəhayət "Human Rights Watch" təşkilatı beynəlxalq təşkilatları ittiham edərək Azərbaycana qarşı təzyiqlərin tətbiq olunmasını tələb edir. Görəsən, "Human Rights Watch" BMT Təhlükəsizlik Şurasının işgal olunmuş Qarabağla bağlı qəbul edilmiş 4 qətnaməsinin yekinən yetirilməsi üçün niyə beynəlxalq təşkilatlar və Ermənistən qarşısında tələb qoymur? Çünkü bu gün Azərbaycanla bağlı bu təşkilatı danışdırılanlar ele Qarabağı işgal edənlər, işgalçılari himaye edənlər və dünyani terrorra məruz qoyan dövlətlərdir.

SAMIR

"Qalaaltı" kurort mərkəzində Avropa Tarixi-Termal Şəhərlər Assosiasiyanın Baş Konfransı keçiriləcək

1 9-20 oktyabr tarixində İtaliyanın Salsomaggiore şəhərində Avropa Tarixi-Termal Şəhərlər Assosiasiyanın Baş Assambleyasında "Termal Şəhərlər" Beynəlxalq Mədəni Marşrutunun növbəti konfransı keçiriləlib.

Tədbirdə Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin Turizm şöbəsinin Marketing sektorunun aparıcı məsləhətçisi, Azərbaycan tərəfindən adıçəkilən təşkilatda koordinator olan Günel Aslanova iştirak edib.

Cıxışında Azərbaycanın bu təşkilatdakı fəaliyyətini xüsusi vurğulayan EHTTA-nın prezidenti Guiseppe Bellandi, bu istiqamətdə əməkdaşlığın gələcəkdə də daha uğurlu olacağına ümidi etdiyini bildirib.

Konfransın ikinci hissəsində gizli səsvermə neticəsində Azərbaycan digər ölkələri qabaqlayaraq, qalib olub və bu ali tədbirin 2018-ci ilin may ayında, məhz "Qalaaltı" Kurort Mərkəzində keçirilməsi qərara alınır.

Konfransda Avropa Tarixi-Termal Şəhərlər Assosiasiyanın yeni rəsmi kataloğunun təqdimati keçiriləib ki, bu nəşrin xəritəsinə artıq ölkəmiz də əlavə olunub. Azərbaycanın termal bölgəsi olan "Qalaaltı" Kurort Mərkəzi haqqında geniş məlumatlar və fotosəkillər öz əksini tapıb. EHTTA tərəfindən bu kataloq noyabr ayında Londonda keçiriləcək "WTM 2016" Beynəlxalq Turizm Sərgisində paylanması nəzərdə tutulub.

Qeyd edək ki, Qalaaltı Kurort Mərkəzinin üzv olduğu bu marşrutun Türkiyənin Bursa və Çexiyanın Karlovı Vari şəhərində təqdimatları keçiriləb.

Məlumat üçün bildirək ki, bu təşkilata 13 ölkədən 36 şəhər daxildir.

ZÜMRÜD

"Məktəblinin dostu" pilot layihəsi üzrə təlimlərə başlanılıb

Dünən "Məktəblinin dostu" pilot layihəsi üzrə təlimlərə başlanılması ilə bağlı tədbir keçirilib. Bakı Şəhəri üzrə Təhsil idarəsinin müdürü Məhəbbət Vəliyeva "Məktəblinin dostu" layihəsinin müəllim, şagird və valideyn münasibətlərinin möhkəmləndirilməsində mühüm rol oynayacaqı vurğulanıb. Namizədlərin ilkin vəzifələrini diqqətən təqdiran M.Vəliyeva qeyd edib ki, bu layihə üzrə seçilmiş şəxslər Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin təsdiq etdiyi "Ümumtəhsil Məktəbinin Nümunəvi Nizamnaməsi" əsasında fəaliyyət göstərəcəklər.

Tədbirdə bildirilib ki, bir ay ərzində davam edəcək təlimlər Təhsil Nazirliyi, Fövqəladə Hallar Nazirliyi və Səhiyye Nazirliyinin əməkdaşları tərəfində aparılacaq. Namizədlərə fövqəladə hallarda davranış qaydaları, fərdi mühafizə vasitələrindən istifadə ilə bağlı məlumatlar veriləcək. Elecə də namizədlər təcili tibbi yardım xidməti hadisə yerinə çatanadək ilkin müayinələrin aparılması və müdaxilənin edilməsi haqqında məlumatlandırılacaqlar.

Daha sonra 5 nömrəli Bakı Peşə Liseyində təlimlərə start verilib.

Təhsil Nazirliyinin "ASAN xidmət"lə birgə həyata keçirdiyi "Məktəblilərin dostu" layihəsi müəllim və şagirdlər üçün təhlükəsiz mühit yaratmaq, ilk tibbi və psixoloji yardım göstərmək, mütəmadi olaraq, təlim-tərbiyə müssəsələrinin kollektivi və rəhbərliyi ilə maarifləndirmə və diaqnostik işlər aparmaq məqsədini daşıyır.

"Məktəblinin dostu" hər bir yaş mərhələsində uşaqların hərtərəfli şəxsi keyfiyyətlərinin və intellektual inkişafının təmin olunması, onlarda özüntü-tərbiyə və özüնüinkışaf bacarığının formalaşdırılmasında iştirak edəcək.

İmtahanların test mərhələsi oktyabrın 2-də keçiriləb. Bir saat yarımdan edən imtahananda namizədlərə Azərbaycan tarixi, coğrafiyası, mədəniyyəti, məntiqi düşünme qabiliyyəti sahələri üzrə 50 sual təqdim edilib.

Təlimin sonunda qiymətləndirmə nəticələrinə əsasən, müəyyən edilən namizədlər "Məktəblinin dostu" seçiləcəklər.

Layihə ilk mərhələdə Bakı şəhərindəki 30 ümumi təhsil müəssisəsinə həyata keçiriləcək. Gələcəkdə layihənin ehətə dairəsinin genişləndirilməsi nəzərdə tutulur.

NƏZAKƏT

"Plagiatçılıq və onunla mübarizə" mövzusunda respublika elmi-praktiki seminarı keçirilib

Dünən AMEA İnformasiya Texnologiyaları İstututunda keçirilən "Plagiatçılıq və onunla mübarizə" mövzusunda respublika elmi-praktiki seminarının məqsədi də plagiatçılığın qarşısının alınması ilə bağlı müzakirələr aparmaq və dünyada bu sahədə əldə edilmiş təcrübələri bölüşmək idi.

Tədbiri giriş sözü ilə AMEA-nın akademik-katibi, İnformasiya Texnologiyaları İstututunun direktoru, akademik Rasim Əliquliyev açıb. Plagiatçılıq və onunla mübarizə mövzusuna həsr olunmuş tədbirin əhəmiyyətindən, mövzunun aktuallığından danışan alim bildirib ki, bu sahədə ən maraqlı qurumlardan biri ölkədə elmi fealiyyəti koordinasiya edən AMEA-dir. Akademiya, ümumilikdə, ölkənin

intellektual mülkiyyətinin qorunmasına elmi dəstək göstərir və müntəzəm maarifləndirmə işləri aparır.

Sonra İngiltərənin Koventri (Coventry) Universitetinin professoru Dr. Tomas Lankaster "Ali təhsildə plagiatçılıq" mövzusunda məruzə ilə çıxış edib. O, ali təhsil müəssisələrində plagiatçılıqla bağlı ortaya çıxan problemlər və onların həlli yollarından danışib. Bildirib ki, cəmiyyətin bütün sferalarında uğurların əldə edilməsi

məqsədilə qısa yollar axtarmaq və qeyri-qanuni hərkətlərə yol vermək, plagiatçılıqla məşğul olmaq geniş yayılmışdır.

AR Dövlət Neft Şirkəti Bakı Ali Neft Məktəbinin rektoru Elmar Qasimov "Turnitin antiplagiat sisteminin Bakı Ali Neft Məktəbində tətbiqi" mövzusunda məruzəsini təqdim etdi. O, rəhbərlik etdiyi ali məktəbə "Turnitin" arasında imzalanmış bu şirkətin təcrübəsinin öyrənilmesi və Ali Neft Məktəbində tətbiqini nəzərdə tutan əməkdaşlıq

müqaviləsi haqqında məlumat verdi. Həmçinin, "Turnitin" sistemi haqqında qısa statistik məlumat, sistemin əsas imkanları, tədrisdə plagiat problemi və Bakı Ali Neft Məktəbində plagiatçılığa qarşı tətbiq olunan qaydalar barədə məlumatları diqqətə çatdırıb.

Sonra çıxış edən Bakı Ali Neft Məktəbinin Elektron təhsil şöbəsinin rəisi Şərif Xurşudov bu təhsil ocağında "Turnitin" sisteminin tətbiqi nəticəsində əldə edilən praktiki nailiyyətlərdən danışdı. İstifadəçi profilinin yaradılması, sınıf (class) yaradılması, tapşırıqların (assignments) tipləri, işlərin (submit/resubmit) yüklenməsi, işlərin (OriginalityCheck) orijinallığı haqqında hesabat, resenziya yazma, işlərin (PeerMark) redaktəsi və s. barədə məlumat verib.

Seminarda, həmçinin, İngiltərənin "Turnitin" şirkətinin mütəxəssisi Katya Levchenko "Müasir antiplagiat texnologiyaları" mövzusunda məruzəsini təqdim edib. O, Azərbaycanda bu sahə ilə bağlı elmi fealiyyəti yüksək qiymətləndirdi və təmsil etdiyi qurumun plagiatçılıqla mübarizədə elmi dəstəyə əhəmiyyət verdiini bildirib.

Sonda məruzələr ətrafında geniş fikir mübadiləsi aparılıb, çoxsaylı suallar cavablandırılıb.

NƏZAKƏT

Tərtərdə "Multikultural və tolerant dəyərlərimiz: tarixilik, varislik, müasirlilik" mövzusunda regional konfrans keçirilib

Dünən Tərtər rayonunda Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi və Tərtər rayon icra hakimiyyətinin birgə təşkilatçılığı ilə "Multikultural və tolerant dəyərlərimiz: tarixilik, varislik, müasirlilik" mövzusunda regional konfrans keçirilib.

Tədbiri giriş sözü ilə açan Tərtər rayon icra hakimiyyəti başçısı aparatinin ictimai-siyasi və humanitar məsələlər şöbəsinin müdürü müavini - dini qurumlarla işin təşkilatçısı Elvin Umuov Azərbaycanda multikulturalizmin dövlət siyasetinin önemli istiqamətlərindən birinə çevriliyini vurğulayıb. O bildirib ki, ölkəmizdə müxtəlif dinlərin nümayəndələrinin sərbəst fealiyyəti üçün hər cür şərait yaradılıb, dövlət tərəfindən bütün dini

konfessiyalara diqqət və qayğı göstərilir, mütəmadi olaraq, məliyyə vəsaiti ayrıılır.

DQİDK sədrinin müavini Gündüz İsmayılov konfransın Azərbaycandakı dini tolerantlığın, multikulturalizm ənənələrinin, milli-mənəvi dəyərlərin qorunub-saxlanması və təşviqinə nail olmaq məqsədi daşıdığını diqqətə çatdırıb. O bildirib ki, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən multikulturalizm siyaseti milli, ideoloji və

ictimai təhlükəsizliyimizin əsas elementidir.

Sədr müavini multikultural cəmiyyətə əsas təhdid hesab olunan dini radikalizm və ekstremizmin fəsalalarından və bu kimi halların qarşısının alınması yollarından bəhs edib. Dini radikalizmle mübarizə çərçivəsində görülən işlər haqqında məlumat verən Gündüz İsmayılov bununla bağlı aparılan mübarizə tədbirlərindən danışib.

Daha sonra rayonun axundu Sadiq Cəfərov çıxış edərək dini radikalizmin fəsalalardan, radikalizm eleyhinə aparılan dini maarifçilik işinin əhəmiyyətindən söz açıb.

Konfransın sonunda iştirakçıların sualları cavablandırılıb.

Rövşən NURƏDDİNOĞLU

Bakıda I Beynəlxalq Çörək Festivalı keçirilib

Dünən ilk dəfə olaraq, Bakıda I Beynəlxalq Çörək Festivalı keçirilib. Tədbirdə Azərbaycanın 24 şəhər və rayonu və Türkiyə, Özbəkistan, Qazaxistən təmsilçiləri də iştirak ediblər. Festivalda bölgələr və ölkələr üzrə ayrılmış yerlərdə hər bir yer üçün xarakterik olan çörək və çörək məhsulları qonaqlara təqdim edilib.

Tədbiri giriş sözü ilə açan mədəniyyət və turizm nazirinin müavini Sevda Məmmədəliyeva kulinariları əlamətdar gün münasibətə təbrük etdi. Beynəlxalq Kulinariya Günü 2007-ci ildən keçirildiyini qeyd edən S.Məmmədəliyeva Azərbaycan mətbəxinin tanıdlılmasında Kulinariya Mərkəzinin rolunu vurğulayıb. Nazir müavini "Çörək Festivalı"nda nümayiş olunan məhsulların Azərbaycan mətbəxinin zənginliyinin bariz nümunəsi olduğunu diqqətə çatdırıb. Qeyd olunub ki, Beynəlxalq Kulinariya Günü 2004-cü ildən qeyd olunur. Hazırda 115 ölkə bu günü qeyd edir. Tədbirdə çıxış edən Milli Məclisin deputatları Qənirə Paşayeva və Ülvüyə Ağayeva festivalın keçirilməsini yüksək qiymətləndiriblər.

Tədbirdə, həmçinin, milli mətbəxin təbliğində feal iştirak etmiş aşşaplara, media nümayəndələrinə və şirkətlərə diplomlar təqdim olunub. Milli mətbəxin təbliğində xüsusi roluna görə Natəvan Makili-Əliyevaya "Azərbaycan Milli Mətbəxinin Səfiri" diplomu təqdim olunub.

ZÜMRÜD

"ASAN xidmət" də 12 milyonuncu müraciət qeydə alınıb

Baham Adaları Birliyinin vətəndaşı, ADA Universitetinin tələbəsi Cordan Haçəsonun "ASAN xidmət" mərkəzinə müraciəti 12 milyonuncu müraciət kimi qeydə alınıb. C.Haçəson "ASAN xidmət"ə Daxili İşlər Nazirliyi tərəfindən həyata keçirilən məhkumluq barədə arayışların verilmesi ilə bağlı müraciət edib. Sənəd Azərbaycanda təhsil alan C.Haçəsona üçüncü ölkəyə səfər etməsi ilə bağlı lazımlı. Oktyabrın 20-də 5 sayılı "ASAN xidmət" mərkəzində müvafiq arayış C.Haçəsona təqdim edilib. O, "ASAN xidmət" tərəfindən təşəkkürname ilə və rəmzi hədiyyələrlə de mukafatlandırılıb. Hazırda "ASAN xidmət" mərkəzində 250-yə yaxın xidmət göstərilir. Göstərilən xidmətlərdən Azərbaycan Respublikası vətəndaşları ilə yanaşı, əcnəbilər və ya vətəndaşlığı olmayan şəxslər də yararlana bilərlər.

Ermenistanın absurd iddiaları ve gerçeklik

Son vaxtlar Ermənistan mətbuatında Rusiya, Azərbaycan, İran və Türkiyə arasında baş verən intensiv müzakirələrin və eyni zamanda, ölkə rəhbərlərinin görüşlərin-dən narahatlıq keçirməsi ilə bağlı yazılar verilməkdədir. Erməni mətbuatında bu hadisələrlə bağlı gedən yazılarla dıqqət yetirsək görərik ki, Yerevan qeyri-müəyyənlik içindədir və özünün geosiyasi proseslərdən kənarda qalması-na ağrılı reaksiya verməkdədir. Lakin bütün bunlara baxmaya-raq, ermənilər hələ də absurd iddialar irəli sürürlər. Ancaq onlar anlamırlar ki, bütün bunlar əbəsdirdir, çünkü Ermənistani yalnız gerəkliyi nəzərə alan xarici siyaset xilas edə bilər. Bunun reallaşması isə mümkünsüz görünür.

Erməni ekspertləri isə bu müsahibəni Ermənistandı KİV-i tərefindən hissə-hissə təqdim etmələrinə qarşı çıxaraq bildiriblər ki, həmin söz yığını-müsahibənin heç bir sağlam məntiqi yoxdur. Erməni eksperti Akop Batalyan müsahibə ilə bağlı bəzi məqamları açıqlayıb: "S.Sarkisyan həmin müsahibədə iki həqiqəti tam etiraf edib: əvvələn, Ermənistandı Azərbaycan torpaqlarının işgal edib və təcavüzkardır, ikincisi, rəsmi Yerevan sülh istəmir, işğalçılığını davam etdirməkde israrlıdır, bu zaman havadarlarına arxalanır. Belə görünür ki, Ermənistandı prezidenti aprel ayında aldığı güclü zərbədən sonra elementar məntiqini belə itirib".

İgor Muradyan ise yazır ki, Ermənistan dünyaya suveren ola bilmək iq-tidarında olmadığı bir daha nümayiş etdirməkdədir: "Ölkeni bu vəziyyətə salan Sarkisyan kimi səfil prezidentin vətənpərvərliyini ağızına soxmaq la-zımdır ki, bəlkə ağılı başına gələ, an-caq bəlkə bu da bəs etməz". I.Murad-yan onu vurğulayır ki, Sarkisyanın özünün də sifəti son zamanlar ölü rəngindədir: "İllərdir haqqında S.Sarkis-yan yeri gəldi-gelmədi "möhəşəm və uğurlu xarici siyaset yeritməsi", yeri gəldi-gelmədi, boşboğazlıq etmesinin nəticəsidir. Artıq erməni cəmiyyətinin bir qismi anlamağa başladılar ki, indi-yə qədər nağıllar ve yalanla insanların başını qatmaqla, ancaq onun zərəri, məhz erməni xalqının başında çatlaya bilər. Üstəlik, erməni siyasetçilər hiss edirlər ki, dövlət əldən gedə bilər. S.Sarkisyan ayaq üstə olməsin, bəs nə etsin? Çünkü real gücű olan dövlət öz kəşfiyyatına arxalanar, başqaların-dan inciməz. Bundan başqa, erməni ordusu zəifdirse, ona xarici kəşfiyyat nə etsin? Lakin məsələ ondadır ki, S.Sarkisyan siyaseti suverenliyin tə-

mini üzerinde qurmayıb, ölkəni kənar qüvvələrdən tam asılı veziyetə sala-raq, Azərbaycanın işğal altında olan torpaqlarını özündə saxlamağı hədəf-ləyib. İndi bu sünə hoqqalar isə keçmir. Bunlar göstərir ki, S. Sarkisyan bədbin psixoloji vəziyyətdədir və uğur qazana biləcəyinə ümidiyi itirib.

Beləliklə, bütün bu deyilənlərin nəticəsi onu deməyə əsas verir ki, beynəlxalq ictimaiyyət, ilk növbəde BMT, ATƏT, Avropa İttifaqı Yerevana ciddi

təzyiq göstərməli, həqiqəti söyləməlidirlər. Əgər belə addım atılmazsa, Ermenistan adlandırılın qondarma dövlət Cənubi Qafqazın baş ağrısı olaraq qalmaqla yanaşı, hakimiyətin də xalq tərəfindən devrilməsi və bunun yaxın zamanında baş vermesi qəçiləməz olacaq.

A SAMADOVA

“Hər il Azərbaycanda ölkəmizə dost olmayan qeyri-hökumət təşkilatları tərəfindən nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlara siyasi məhbus siyahıları təqdim olunur.

Siyasi məhbəs olaraq təqdim olunan siyahıda ictimai fəllərlə ya-naşı qatı cinayətkarların - korrup-siya və rüşvətxorluq, konkret xuli-qanlıq əməli, dini ekstremizmi təblİğ edənlərin adlarını gördüm və heç də təəccübəlmədəm. Çün-ki, İranın və ya Qərbin Azərbayca-

na dosta olmayan qurumları tərəfin-dən hazırlanması tövsiyə edilən beş siyahıların ortaya çıxmazı gözlənilən haldır". Bunu SİA-ya Vəhdət Pariyası sədrinin ümumi-elaqələr üzrə müavini Vasif Əfəndi deyib.
Onun sözlərinə görə, Əli İnsanov kimi korruptionerin və Taleh

Bağırzadə kimi Vətənə xəyanət edən birisinin adının siyasi məhbus olaraq beynəlxalq qurumlara təqdim edilməsi çox gülünc və qərəzlidir: "Məlumdur ki, siyasi fəaliyyətlə məşğul olan bir sıra gənclərimizdən adı bu siyahılarda ek-sini tapıb. Bu gənclər arasında siyasi naşlıq üzündən davranışlaş-

rında ve hərəkətlərində aşırı fəallıq göstərərək hüquqi çərçivəni pozduqlarına görə mühakimə edilərək azadlıqdan məhrum edilənlər də vardır. Lakin islah olunmasməmək olan gənclərimizin bu sayaq ekstremist və korruptionçuların ünsürlərə bir siyahıda adları çəkilməsi əslində ictimai fəalların

əfv olunmasını daha da əngelləyir".

Vasif Əfəndi: “Taleh Bağırzadə Vətənə xəvanət etmiş insandır”

lunmasını daha da engelle-

Əli Kərimli "hüquq müdafiəçiləri" tərəfindən təkləndi

Qondarma siyasi məhbus iddiaları qarşıdurmalarla nəticələnib

AXCP sədri Ə.Kərimlinin bir neçə gün önce özüne yaxın "hüquq müdafiəçiləri" vəsítəsilə nəzarətində saxladığı mətbuat orqanında və sosial şəbəkədə "siyasi məhbus" siyahısını təqdim etməsi radikal düşərgədə kəskin qarşıdurmlara, söz atışmalarına və təhqirlərə yol açıb. Buna səbəb digər "hüquq müdafiəçiləri"nin özlərinə uyğun olan siyahılar tərtib etmələri və bu siyahılarda adların üst-üstə düşməməsi olub. Ümumiyyətlə, bu kimi halın yaşanması zaman-zaman baş verib və nəticədə, siyasişmiş QHT-lərlə "hüquq müdafiəçilərinin" radikal müxalifət partiyalarının rəhbərləri ilə kəskin qarşıdurmları yaşanıb. Xüsusiət, bənzər siyahıların tərtib olunması ilə məşğul olan İşçi Qrupunun təmsilçiləri Novella Cəfəroğlu və Mirvari Qəhrəmanlı radikal düşərgədəki mövcud vəziyyətlə bağlı etirazlarını bildiriblər. Artıq vəziyyət o dərəcədə qızışdır ki, tərəflər arasında, necə deyərlər, təhqirin biri bir qəpiyə satılır.

Əli Kərimli-Cəmil Həsənli cütlüyü kimləri rədd etdi və kimlərin ətəyindən tutdu?

Yeri gəlmışkən, ilkin qondarma siyahı Rəsul Cəfərov, Rövşən Hacıbəyli, Xədice İsmayıllı, Samir Kazımlı, Anar Məmmədli, İntiqam Əliyev, Xalid Bağırov tərəfindən tərtib edilib və bu işdə onlara bezi vəkillər də yardım ediblər. Amma bu adlarının hər birinin xarici ermənipərest təşkilatlarla özəl bağlılıqları var və burada onların sıfarişli şəkildə fəaliyyətləri ehtimalı kifayət qədərdir.

İlk "siyasi məhbus" siyahısı nədənsə AXCP sədri Ə.Kərimli, eləcə də "Milli Şura"nın sədri C.Həsənli qane etməyib və nəticədə, digər qondarma hüquq müdafiəçilərinin - "Milli Şura" üzvü Oqtay Güllalıyevlə, hazırda Avropada yaşayan "Sülh və Demokratiya İnstitutu"nun direktoru Leyla Yunusun yeni "siyahısı" ilk "siyahını" əvəzləyib. Bu amil isə birincilərin hiddətinə və narazılıqlarına səbəb olub.

Samir Kazımlıdan Əli Kərimliyə: "Bu adam anlamır"

Birinciləri dəstəkləyən digər "hüquq müdafiəcisi" Samir Ka-

zimli dərhal sosial şəbəkəyə çıxaraq bildirib ki, AXCP və "Milli Şura" sədrlerinin hazırlatdıqları və dəstəklədikləri siyahıda olan şəxslərdən dördü azadlığa buraxılıb (?!-R.N.) və onlardan birinin adı iki dəfə (!!!-R.N.) yazılıb. Həmin statusda yazılıb: "Əli Kərimli ele bilir ki, saxta yolla siyahını şışirdən (!-R.N.), beynəlxalq qurumların diqqətini cəlb edə biləcək. Amma bu adam anlamır ki, beynəlxalq qurumlar peşəkar işe diqqət edirlər".

Məqsəd Azərbaycana qarşı davamlı olaraq qərəzli hesabatlar hazırlayan fondlardan daha çox maliyyə qazancı əldə etməkdir

Biz də ötən yazılarımızın bərində qeyd etmişdik ki, AXCP sədrinin əsas məqsədi "siyasi məhbus" mövzusu ətrafında manipulyasiyalar edib, şəxsi mənfəətini artırmaqdan ibarətdir. Burada həmin "siyahı" vəsítəsilə erməni lobbinin dəstəklədiyi və Azərbaycana qarşı davamlı olaraq qərəzli hesabatlar hazırlayan fondlardan daha çox maliyyə qazancı əldə etmək amili dayanıb. O cümlədən, Ə.Kərimli "siyasi məhbus" siyahısı vəsítəsilə məhacirət biznesində öz təbirinə, inkişafə nail olmağa çalışır. Söy yox ki, əgər ortaya "siyasi məhbus" siyahıları çıxırsa, bütövlükde, bu cür hərəkətlərə rəvac vərənlərin hər biri şəxsi mənfəətlərini güdürlər. Ona görə də biri digərinə qarşı çıxır, məhz özünün tərtib etdiyi "siyahı"nın Qərb qurumları tərəfindən qəbul edilməsinə cəhdərən göstərilir.

Xədicə İsmayıllı da Əli Kərimlini "vurdur": "İndi də hüquq müdafiəçilərinin işinə qarışır, onları iflic edirlər"

Yəni radikal düşərgə daxilindəki bu savaşın əsas mahiyyəti buna əsaslanmaqdadır. Bu baxımdan, Ə.Kərimlinin Avropada qacaq həyatı yaşayan mətbuat katibi Natiq Ədilov (Güləhmədoğlu) dərhal AXCP sədrini ittiham edən S.Kazımlını xəyanətdə suçlayıb, hətta onun sıfarişlə yu-

xarıdakı statusu yazdığını iddia edib.

Ancaq maraqlı məqamlardan biri də X.Ismayılin Ə.Kərimlini hədəfə almasıdır. Düzdür, o, AXCP sədrinin adını, bilavasitə çəkməsə də, görünən budur ki, ortada, məhz Kərimlinin "vurulması" məsəlesi dayanıb. SITAT: "Siyasetçilər medianın işinə qarışdır, kor qoyular mətbuti. İndi de hüquq müdafiəçilərinin işinə qarışır, onları iflic edirlər".

X.Ismayıllı bu vasitəyle xarici havadarlarına çatdırmağa çalışıb ki, Ə.Kərimlinin "siyahısı" qəbul edilməsin, məhz onun özünün və ətrafinin "siyahı"sına diqqət yetirilsin. Beləliklə, yalan və qondarma iddiaları əks etdirən "siyasi məhbus" siyahıları gün işığına çıxmamış məhv olmaq təhlükəsi ilə qarşı-qarşıya qalıblar. Çünkü xarici qurumlar mövcud vəziyyəti anlayaraq, bu siyahıların gerəkliyi əks etdirməməsindən şübhələnlərlər.

Müsavatçılardan "siyasi məhbus" siyahısı hazırlayanlara ironik baxış: "Bu işi müsavatçılar etsəydi, 7 ballıq zəlzələ olardı"

Bu arada AXCP və "Milli Şura"ya qarşı düşməncilik səviyyəsində fəaliyyət göstərən daha bir dağıdıcı müxalifət partiyası - Müsavat adından da mövcud vəziyyətə ironik münasibət bildirilir. Məsələn, Müsavat meclisinin üzvü, hazırda Türkiyədə yaşayan Kənül Şamilqızı sosial şəbəkədə qeyd edib ki, əgər belə bir siyahını Müsavat ortaya çıxarsayıd, sosial şəbəkədə bu partiyanın üzərinə düşəcəkdir.

Digər müsavatçı Vəfa Cümşüdüllü isə partiyadəsinin mövcud fikirlərinə dəstək olaraq qeyd edib ki, əgər AXCP deyil, Müsavat siyahı tərtib etsəydi, sosial şəbəkələrde bəlli şəxslər (burada Ə.Kərimli və ətrafi nəzerdə tutulub -R.N.) Müsavatı hədəfə alar, hətta 7 bal gücündə zəlzələ yaradırdı".

Həqiqətən də, radikal düşərgədəki mövcud vəziyyət, onların pərakəndə və başıpozuq fəaliyyətləri öz işlərindən yetərincə xəber verməkdədir. Artıq əlləri hər şeydən üzülen radikallar, qondarma "hüquq müdafiəçiləri" həm gündəmdə qalmaqdan ötrü, həm də ermənipərest lobbilərdən faydalananq üçün yarışa girişiblər. Bu yarışa isə qalibin olması müəmmalı görünür. Çünkü onların hər biri möğlublar sırasında yerlərini möhkəmləndiriblər.

Rövşən NURƏDDİN OĞLU

Məsələn, Əli Kərimli

Elşən Musayev: "Biz həmin siyasi yirticiyə əbas yerəmi "qaragürüh lideri" deyirik?"

- *Elşən müəllim, uğurla başa çatan referendumdan sonra iqtidar-müxalifət dialoquunun keçirilməsi nə dərəcədə mümkündür?*

Müsahibimiz Demokratik Maarifçilik Partiyasının sədri, millət vəkili Elşən Musayevdir

- Referendumdan əvvəl də mövjud iqtidar dialoq təklifinə açıq olub. Vaxtaşırı da bəyan ediblər ki, "bizim kiminləsə düşmənciliyimiz yoxdur". Bu tip təkliflər hakimiyətin müxtəlif vəzifeli şəxsləri tərefindən defələrə səslənilib. Hətta bu cür dialoq formatlı görüşlər bir neçə dəfə baş tutub. Sadəcə, siyasetimiz bir neçə radikal ünsürü var ki, onlar, ümumiyyətə, dialoq anlayışının nə olduğundan xəbərsizdir. Məsələn, Ə.Kərimli. Bu adamlı necə üzبəüz oturmaq olar?

Bu adama siyasi mədəniyyətin, centləməliyin ve kübarlığın mahiyyətini necə anlatmaq olar? Biz həmin siyasi yirticiyə ebes yerəmi "qaragürüh lideri" deyirik? Sizcə, bizim Ə.Kərimli ilə şəxsi-qərəzimizmi var? Xeyr. Azərbaycan iqtidarı və onun təessübkeşləri heç bir zaman rəqibləri ilə şəxsi zəminda düşməncilik siyaseti aparmayıblar. Heç vaxt siyasi mübarizə kontekstindən kənarə çıxmayıb. Əksinə, hemişə öz humanizm, dialoq qapılarını açıq saxlayıb. Amma əgər Ə.Kərimli və onun ağıldı olan Azərbaycan düşmənləri milli maraqları satmaq üçün xarici qüvvələrdən dəstək alırsa, onların telimati ilə oturub-durursa, həmin qüvvələrin təsiri altındadırsa, o zaman bizim bu radikal qaragüruhla açıq mübarizə aparmaqdan başqa çəremiz qalmır. Belə məqamda isə dialoqdan səhəb gedə bilməz.

- *Dialoq dağıdıcı ad qazanan AXCP və Müsavat yetkililərinin şərtlə qatılmaq istəklərini pozuculuğa xidmət edən bir niyyət mi qiymətləndirmək olarmı?*

- Dağıdıcı müxalifətə deyən lazımlı ki, 25 ildir müxalifətde olan sizsiniz, dialoq şərtini hansı resursla, hansı qabiliyyətlə, hansı güclə qoyursunuz? Hələ minnətiniz olsun ki, iqtidar size dialoq təklif edir, sizi siyasi meydanda fərd olaraq tanır, səzinlə fikir mübadiləsi etmek təşəbbüsünü irəli sürür. Bunu qiymətləndirmək əvəzində, həle naz edirlər. "Müsavat"ın da, "AXCP"nin də bilməsi və anlasması vacib olan həqiqət var. Ölkənin radikal müxalifəti çıxdan, hətta lap çıxan tarixin zibilliyinə gömülüb. Ə.Kərimli və onun kimilər isə həmin zibilliklərə eşələnən qara qurdlardır.

- *AXCP, Müsavat funksionerləri və onların təsiri altında olan siyasişmiş QHT-lər Azərbaycanda 94 "siyasi məhbus"un olmasına barədə siyahı tərtib ediblər. Sizcə, bunlar bu siyahını hansı kriteriyalarla tərtib ediblər?*

- Onların kriteriyalarına uyğun gelən adamlar yalnız işsiz-gücsüz qohum-aqrəba, tüfeysi tərəfdəş və avra dostlardır. Gedib mitinqlərdə bir-iki şəkil çəkdirəndən və ardınca da ağır cinayət töredəndən sonra dönüb olurlar siyasi məhbus. Ya da mühacir. Hətta Ə.Kərimli artıq bu fonda böyük bir biznes şəbəkəsi qurub. Kərimlinin nəzərətində olan bezi anti-milli hüquq müdafiəçilərinin siyasi məhbus "tas"ı isə 10-15 min manat aralığında dəyişir. Onlar, hətta ən ağır cinayətkarı, residivist də çox rahatca "siyasi məhbus" elan edə bilərlər. Təbii ki, bunun üçün bir de ya "Müsavat"ın, ya da "AXCP"nin köhne tərixli partiya biletinə ehtiyac duyulur. Onun qiyməti isə 3-5 min manat cıvarındadır.

- *Son vaxtlar İ.Qəmbər, C.Həsənli və Ə.Kərimli Əli İnsanovun müdafisi qalxıblar. Zamanında İ.Qəmbəri ən pis xəstəlik adı ilə təqnid edən Ə.İnsanovun bu gün müdafiə edilməsi təccübə doğuran məqam sayılı bilərmə?*

- Onların hazırda Ə.İnsanovdan heç bir fərqi yoxdur. Ele yaxşı təşiplərlər. Çünkü Ə.İnsanov da eynen özləri kimi mövqeyini dəyişən adamdır. Ona görə də dostluqları tutur. İ.Qəmbər və Ə.Kərimli her zaman özləri xisəltədə adamları seviblər. Bu sevgi üçbucağı hardan baxsan eyni rəngdedir.

- *Müxtəlif səs-külliyyə cinayətlərdə adları hallanan şəxslərlə dağıdıcı müxalifət arasında əməkdaşlığın qurulmasında hansısa xərici qüvvələrin rolü ola bilərmə?*

- Bir daha deyirəm: Azərbaycandakı radikal müxalifətin nəinki xarici qüvvələrlə əməkdaşlığı var, hətta onların birbaşa vassalıdır. Pul və qrant məqəbilində dağıdıcı missiya icra edirlər. Hacı Taleh adlı kəşfiyyatçının və bu qəbildən olan digərlərinin müdafiəsi də həmin missiyanın tərkib hissəsidir. Ə.Kərimli vətənini, boyrağını və gerbini gözünü yumaraq satacaq adamdır. Bu siyasi qolçomaq öz lideri Elçibəyi satıb. Liderini satan birindən nə gözləmek olmaz ki? Hər şey gözləmək olar, mənəcə. Odur ki, hansısa xarici qüvvənin elində alet olmaq Kərimli üçün qəbahət deyil. AXCP sədrinin təyinatı budur. O özünü də, təşkilatını da hərraca çıxarıb. Kim daha çox pul təklifi eləse, onundur. Vəssalam.

GÜLYANƏ

İnsanlar və insanlıq əleyhinə cinayət olan soyqırımı: erməni faşizminin iddialarının puçluğu və tarixi həqiqət

Erməni faşizmi insanlara və insanlıq əleyhinə cinayətlər törətdiyi haldə, tarixi saxtalaşdıraraq, heç bir hüquqi əsası olmayan "erməni genosid"ndən siyasi məqsədlər üçün istifadə edir. Məlumdur ki, yunan dilində genos - "nəsil, kök, soy" sözü ilə latin dilində caedo - "öldürürəm" sözlərinin birləşməsindən "genosid" termini belə yarandı. İndiye qədər dünyanın bir çox ölkələri "genosid" terminini tərcümə etmədən orijinalda işlədir. Azərbaycanın siyasi və hüquqi leksikonuna isə 1990-ci illərdə "soyqırımı" kimi daxil olan bu termin insanlıq və insanlar əleyhinə olan bəşəri bir cinayəti ifadə edir. Hansı dildə işlənməsindən asılı olmayaq, cinayətin təfsiri bu əmələ məruz qalmış millətin, etnosun, irqi və ya dini qrupun soyunun-kökünün kəsilməsi eks etdirir.

Tarixi faktlar və sənədlər sübut edir ki, 1915-ci il hadisələri soyqırımı terminindən ne qədər uzaq olsa da, ermənilərin azərbaycanlılara qarşı törətdikləri məlum "münasibəti" də bir milət olaraq, kökümüzün kəsilməsinə yönəlmış hərəkətdir.

Professor Nuru Məmmədovun fikrincə, Azərbaycan və Türkiye torpaqlarına göz dikən erməni daşnakları və millətçiləri hiyləgər siyaset yeridərək, monoetnik və "Türk-süz Ermenistan" uğrunda qərinələr boyu gizli və bezən leqal mühərribələr aparmış, "dənizdən-dənizə" böyük imperiya yaratmaq üçün türk xalqlarına qarşı soyqırımı siyaseti yeritmişlər. Onlar özlerinin mərkəli və avantürist niyyətlərini həyata keçirmek məqsədilə tarixdə görünməmiş cinayət və vəhşiliklərdən, kütłəvi qırğınlardan və vandalizmdən istifadə etmişlər. Şovinist ruhlu erməni millətçiləri tərəfindən yeridilən bu mənfur siyaset tarixin bütün zamanlarında türk xalqlarına qarşı ölüm, işğəncə, məşəqqət və məhrumiyyətlərle müşayiət olunan faciə dolu qaçqınlıq, didergin həyatı, torpaq və yurd həsrəti getirmişdir. Bu gün Azərbaycan torpaqlarının 20 faizini işgal edən erməni təcavüzkarları xalqımıza ağır məşəqqətlər getirmiş, 1 milyondan çox azərbaycanlına qaçqına, didərginə və məcburi kökününe çevirmişdir.

Tədqiqatlarda göstərilmişdir ki, erməni millətçiləri özlerinin sərsəm və xəyali planı olan "böyük Ermenistan" imperiyasını yaratmaq üçün ən çirkin üssullara belə el atmaqdən çəkinməmişlər. Belə ki, ermənilər ayrı-ayrı zamanlarda tarixi faktları saxtalaşdıraraq özlərini guya soyqırımına məruz qalan tərif kimi göstərmişlər. Lakin faktlar göstərir ki, ermənilər bütün zamanlarda azərbaycanlılara və türklərə qarşı kütłəvi qırğınlardan, sui-qəsdərlər və terrorlər törətmüş, dinc əhalini ucdantutma məhv etmişlər.

Z.Əliyev yazar: "Aparılan araş-

dırmalardan aydın olur ki, ermənilərin ərazi iddiaları və etnik-təmizləmə siyaseti çar Rusiyası və Sovet ittifaqının Türkiyəyə qarşı ərazi tələbləri ilə sıx vəhdət təşkil etmişdir və bu məsələlər, əslində, Türkiyə ilə Azərbaycan torpaqlarının parçalanmasına, bölünməsinə və işgal edilməsinə istiqamətlənən mərkəli və avantürist bir siyaset olmuşdur ki, bu da zaman-zaman özünü göstərmişdir. Erməni millətçilərinin hiyləgər siyasetinin reallaşmasında Moskvadan xüsusi məraqları olmuşdur. Tarixin müxtəlif zamanlarında - ıstər çar hakimiyətinin və ıstərse də totalitar sovet rejiminin rəsmi dairələri Cənub sərhədlerinin genişləndirilməsində və möhkəmləndirilməsində erməni sindromundan istifadə etməyə və Cənubi Qafqazda imperiya sərhədlerini Türkiyə torpaqları hesabına şıxırtməyə, beleliklə, öz geosiyasi maraqlarını həyata keçirməyə ciddi səy göstərir, fürsət düşən kimi praktik tədbirlərə əl atıldı. Neticədə, "erməni məsəlesi"ndən istifadəyə görə azərbaycanlıların soyqırımı və deportasiyası təşkil edildi. Azərbaycan və türk xalqlarının tarixi taleyi mərkəli siyasetə qurban verildi.

Araşdırmalardan aydın olur ki, erməni millətçilərinin həyəszılığı, terror və təxribatçı fealiyyətləri iyirminci yüzilliyin 80-ci illərinin sonlarında daha təhlükeli şəkilde tüyən etməyə başlayır. Ermənilər açıq şəkildə Qarabağı və Naxçıvanı işgal etmək siyasetinə başlayırlar, nəticədə, Ermənistən-Azərbaycan münaqışası və Dağlıq Qarabağ müharibəsi başlayır. Etnik təmizləmə siyaseti aparan erməni ekstremitləri silahlı yolla Azərbaycan torpaqlarını işgal edir, müharibə şiddətlənir, ermənilər monoetnik dövlət yaradırlar, Ermənistən əraziində yaşayan yerli əhali olan azərbaycanlılar doğma yurdlarından tamamilə qovulurlar.

Dünya ictimaiyyəti bilməlidir ki, vaxtilə paytaxtı belə olmayan ermənilər İrəvan şəhərini 1918-ci il mayın 29-da ələ keçirib, özlərinə "paytaxt" etdilər. 1918-ci il Batum Müqaviləsinin şərtlərinə görə 9 min kvadrat kilometr əraziyə malik olan ermənilər hazırda 45 min kvadratkilometr əraziyə malikdir ki, oraya da işgal edilmiş Azərbaycan torpaqları daxildir.

Müəllif qeyd edir ki, bəşər tarixində çox soyqırımlar törədilmiş, yüz minlərlə adam günahsız yere qanına qəltən edilmişdir. Lakin heç bir xalq erməni cəlladları qədər qəddar olmamış, vəhşiliklər və vandalizm aktları töretdənmişlər. Erməni daşnaklarının vəhşiliyi bütün zamanlarda özünü qabarık tərzədə göstərmiş və insanların nifretine sebəb olmuşdur. XX yüzillik boyu erməni cəlladları tərəfindən dəfələrlə törədilən qanlı qırğınlardan, bütün dehşətləri ilə insan zəkasına siğmaya ve dile getiriləsi mümkün künəyən bir faciədir və türk xalqlarına qarşı əsl genosid və soyqırımı siyasetidir. Xüsusilə, XIX-XX əsrlərdə türk və azərbaycanlılara qarşı məqsədyönlü şəkildə həyata

keçirilmiş etnik təmizləmə və soyqırımı siyaseti nəticəsində yüz minlərlə günahsız adam məhv edilmişdir.

Zaman-zaman gerçekləşdirilən və planlı şəkildə həyata keçirilən erməni niyyətləri, əslində, dənizdən-dənizə, sonra isə dünya okeanlarına çıxmak üçün "böyük Ermənistən" dövləti yaratmaq siyasetinin bir hissəsidir. Həm de bu yolda erməni millətçiləri ən iyrənc metodlardan istifadə etməkdən belə çəkinməmişlər. Erməni terrorçu dəstələri hələ XIX yüzilliyin ikinci yarısında Türkiyənin Zeytun (1862, 1878 və 1884-cü illərdə), Sasun (1880-ci ildə), Van (1884-cü ildə) vilayətlərində qanlı qırğınlar törətmış və bu qırğınlar nəticəsində 2 milyondan çox Anadolu türkü öldürüləmişdir. XX yüzilliyin əvvəllərində isə Bakida, Şuşada, İrəvan və Naxçıvan mahallalarında, Qarabağda, Borçalıda, Qazaxda, Zengəzurda, Gəncədə, Qubada, Tiflisdə və başqa yerlərdə azərbaycanlıları kütłəvi şəkildə amansızcasına məhv etmişlər. 1905-1907-ci illərdə, 1918-1920-ci illərdə, 1948-1953-cü illərdə və 1988-1993-cü illərdə Azərbaycan xalqının başına getirilən müsibətlər, əslində, genosid və soyqırımı siyasetidir. Beleliklə, XX yüzillikdə Azərbaycan xalqı 4 dəfə soyqırımına məruz qalmış və nəticədə, 2 milyondan çox azərbaycanlı bu mərkəli siyasetin günahsız qurbanı olmuşdur.

Tarixi keçmiş unutmaq və tarixi hadisələri danmaq olmaz. Bu gün tarixi həqiqətlərin üzə çıxarılmasına, gizli arxiv sənədlerinin araşdırılmasına, görkəmli tarixçilərin və antik dövr alimlərinin fundamental əsərlərindən göstərilən faktların dünya ictimaiyyətə qatdırılmasına çox böyük ehtiyac vardır. Dünyaya özünü "məzəlum xalq" kimi tanıtmağa çalışan erməni başkəsənləri hər yerde geniş təbliğat apararaq, uydurma "erməni soyqırımı"nın tanınmasına ciddi cəhd etmişlər və bu gün də bu yolda yorulmadan çalışırlar.

Türkiyənin tanınmış tədqiqatçı-alimi, professor İsmail Ürçelik "Erməni iddiaları ve gerçekler" adlı kitabında göstərir ki, Birinci Dünya müharibəsi ərefəsində və mühərbi illərində ermənilər öz istəklərini gerçəkləşdirmək üçün Rusiyadan dəstək alırdılar. Rusiya vətədi ki, yeni bir Ermənistən qurulmağa kömək edəcək. Bundan sonra Türkiyə əraziində yeni-yeni erməni hərbi alaylarının təşkil prosesi sürətlenirdi. Bu alaylara erməni liderləri başçılıq edirdilər. Hətta bu erməni hərbi birləşmələrinin fealiyyətini əlaqələndirmək üçün Tiflisdə Erməni Uluslararası Bürosu yaradıldı. Bir çox xarici ölkələrdən gələn ermənilər hesabına könlü hərbi birləşmələrin sayı getdikcə çoxalırdı. Qısa zamanda Rusiyanın, İrlandan, Amerikadan, İngiltərədən, Fransadan, Bolqarıstandan, Ruminiyadən və hətta Buxaradan gələn ermənilər təşkil edilən könülü erməni alaylarına daxil olurdular. Onlara xüsusi təlimat keçirdilər. Təqribən 180 minə qədər erməni

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütłəvi İnformasiya Vasitələrinin İnkışafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KIVDF

www.kivdf.gov.az

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti
yanında Kütłəvi İnformasiya Vasitələrinin
İnkışafına Dövlət Dəstəyi Fondu maliyyə
dəstəyi ilə "İnsan hüquq və azadlıqlarının
müdafası, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət
səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi
fəallığının artırılması" istiqaməti
çərçivəsində hazırlanıb

belə təlim keçmişdi. Təlim keçən erməni casuslarına təxribat işləri ile məşğul olmaq, adam öldürmək, türk ordusuna arxadan zərbə vurmaq tapşırığı verilmişdi.

Qəribədir ki, həmin casus erməni silahlıları gecələr evlərə basqın edir, dinc əhalini öldürür, səhərə qədər vəhşiliklər edir, gündüzlər isə özlərinin hərbi alaylarına çekiildilər. Bu gizli taktiki əməliyyatları müəyyənləşdirmək isə Osmanlı dövləti üçün xeyli çətinliklər yaradırdı.

Əslində, Osmanlı hökuməti ermənilərin bu təxribatçı fealiyyəti barədə xəbərdar idi və buna görə Ənvər paşa erməni patriarchını çağıraraq ona: "...ermənilərə sədəqət bəslənildiyi bir durumda, onların (ermənilərin) müsəlmanlara və Osmanlı dövlətinə zərər verdikləri, patriarxın onlara nəsihət verməsini, əks-halda və netice çıxarmağaya qədər təqdir, en ciddi əsgəri tədbirlərin alınacağını və qəti addımın atılacağını söyləmişdir". Ancaq ermənilər çox öncəden nə şəkildə hərəket edəcəklərini qərarlaşdırılmış olduqlarından bunların heç bir faydası olmamışdır.

Z.Əliyev yazar: "Nəticədə, 1914-cü il avqustun əvvəllerində Osmanlı hökuməti səfərberlik haqqında qərar verdi. Hökumətin bu zəruri tədbirinə adekvat olaraq, erməni liderləri öz murdar əməllərini həyata keçirmək üçün erməni alaylarına şifrləri təlimatlar göndərdilər və əks-hücumu başlamaq tapşırığı

aldılar. Bu vaxt Eçmədzin katalikosu Kevork Rusyanın Qafqazda baş valisi Voronsov-Daşkova müraciətə ermənilərin Rusiya tərəfindən himayəsinə istəyərək, Osmanlı dövlətinə qarşı savaşaqlarını söyləmişdir. Voronsov-Daşkov isə, işgal edilecek Osmanlı torpaqlarında (altı vilayət) bir erməni dövlətinin Rusiya tərəfindən tanınacağını elan etmişdi. Rusiya çarı II Nikolay da eyni vədi vermiş və ermənilərin ruslarla birlikdə türklərə qarşı vuruşması barədə bəyannamə elan etmişdi. "Daşnaksütyun" partiyası erməniləri silahlanmağa, yeni bir Ermənistən yaradılması vaxtının çatmasına, bu yolda Rusyanın köməyinə bel bağlamağa, Türkiyə əleyhine silaha sarılmağa dair şüarlarla çıxışlara başladı və ədəvəti qızışdırıldı.

Erməni quldurları 1916-cı il mayın 11-de Türkiyənin Malazgird şəhərində 20 min adamı vəhşicəsinə öldürmüş, mayın 22-de isə Van şəhərində 15 min adamı məhv etmiş, 1000 nefər körpəni boğmuşdular. 1918-ci ilin yanvarında Türkiyənin Qətranlı kəndində 1400 uşağı bir yere yığaraq yandırılmışlar. Martin 17-de Urmiyada 10 min dinc sakini öldürmüşlər. J. ve K.Makkartilərin tədqiqatına görə, XX əsrin əvvəllerində ermənilərin törətdikləri qanlı hadisələr zamanı 2,5 milyon müsəlman öldürülmüşdür".

Vahid ÖMƏROV,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru

100 il sonra qidani internetdən yüklemək mümkün olacaq

Qidani internetdən yüklemək və 3D-printerde çapa vermək yüz il sonra mümkün olacaq. Bu, Böyük Britaniyadakı Vestminster Universiteti alimlərinin iddiyasıdır. Həmin alimlər yaxın yüzillikdə texnologiyaların inkişafına dair tədqiqat aparıblar. "Utro.ru" saytı xəber verir ki, britaniyalı alimləri belə bir proqnoz verməyə "Natural Machines" şirkətinin sifarişi olub. Bu şirkət ərzaq məhsullarını çap edə biləcək, dəyəri min dollardan artıq olmayan 3D-printerin yaradılması üzərində işləyir. Analoji tərzdə insanlar mebel, müxtəlif meşət eşyaları, paltar və ayaqqabı və s. alış məsələlərini də həll edə biləcəklər. Nəqliyyat vəsiyəti kimi pilotsuz aparatlardan istifadə oluna bilər. Bu cihazlar yükleri və çeşidli sifarişləri ünvanına çatdıracaq. İnşaat və memarlıqda mövcud olacaq yeni texnologiyalar isə su və yer altında bütöv şəhərlər salmağa imkan verəcək. Bu da, öz növbəsində, sualtı və yeraltı nəqliyyat növlərinin inkişafına səbəb olacaq. Kosmosun fəthi sahəsində isə futuroloqlar Mars və Ayın məskunlaşdırılacağını, habelə Güneş sistemindəki digər planet və peyklerin fəthi ilə onlara kommersiya xarakterli kosmik uçuşların inkişafını öncə görürələr.

İnsanların 54 faizi uşaqlarına nağıllar oxumağı sevir

Insanların 54 faizi uşaqlarına nağıllar oxumağı sevir. Onların 27 faizi bunu hətta telefon vasitəsilə edir. Vəlideynlərin 34 faizi körpəsinə yuxudan əvvəl nağıll danışa bilmədiyinə görə özünü qınayır. "The Daily Mail" xəber verir ki, "Butlins" şirkətinin alimləri 2000 könnüllü valideyn arasında sorğu əsasında bu qənaətə gəliblər. Tədqiqatın nəticələrinə görə məlum olub ki, böyükler öz körpələrini yatırdırmak üçün orta hesabla 164 saat və 15 dəqiqə vaxt sərf edirlər. Bununla belə, valideynlərin 19 faizi bildirib ki, yeni dərs ili qabağı bunu etmək daha çətindir. Valideynlərin 51 faizi yatmadan əvvəl uşaqlarına müxtəlif əhvalatlar danışır. Amma onların 8 faizi etiraf edib ki, bu işin öhdəsindən yetərinə yaxşı gələ bilmir. Şirkətin eməkdaşları 7 yaşa qədər 1000 uşaq arasında sorğu apararaq müəyyən ediblər ki, uşaqlardan 56 faizi nağıll müxtəlif səslərde eşitməyi sevir, 25 faizi nağıla tamaşa etməyə üstünlük verir. Bundan eləvə, uşaqların çoxu əjdahalar, pəriyəl və sehrbazlar haqqında nağılları, o cümlədən 36 faizi hadisələri qəsrədə cərəyan edən, 18 faizi uydurma sehriyə haqqında, 19 faizi meşə, 8 faizi kosmos ilə bağlı, 21 faizi atlı qəhrəmanlar, 14 faizi uçan avtomobiller, 9 faizi sehriyə xalça haqqında nağılları sevir. Bəzən uşaqlar qeyri-adi mövzularda, məsələn, işıqlaşan qılınclar və "Doktor Kim" haqqında nağıllar dinləmək isteyirlər.

ELAN

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin (ADPU) müəllimlik ixtisası üzrə təhsil alan I kurs tələbəsi Abbasova Aygün Habil qızına məxsus tələbə biletini itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Avstriya vətəndaşı Maximilian Fraydenegg 17.10.2016-cı il tarixində öz ölkəsi Vyanada Mıqrasiya Xidməti tərəfindən adına verilmiş MYİ 0276157 sayılı müvəqqəti yaşamaq üçün icazə vərəqesi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Avstriya vətəndaşı Mirjana Marjanovicin 17.10.2016-cı il tarixində öz ölkəsi Vyanada Mıqrasiya Xidməti tərəfindən adına verilmiş MYİ 0300027 sayılı müvəqqəti yaşamaq üçün icazə vərəqesi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Baş redaktor:

Bəhruz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov

Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 32.

Səhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62

Buraxılışa məsul: Mətləb Salahov

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet "Ses" in komputer mərkəzində yığılır, səhifələnir.
"Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunur.
Qəzetdə AzərTac, SIA, APA və AZADINFORM informasiya agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

**Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 5500**

Ses

Son səhifə

21 oktyabr

Məşhur futbolçu Ronaldinyo

Azərbaycandadır

Xəber verdiyimiz kimi, məşhur futbolçu, milyonların sevimli Ronaldinyo Azərbaycandadır. SIA-nın məlumatına görə, "Qəbələ" idman Klubu növbəti layihəsinə məhz Ronaldinyo ilə birlikdə həyata keçirməyə hazırlanır. Milyonlara topu sevdiren brasiliyalı ölkəmizdə də bu missiyanın reallaşdırılmasında evəzsiz rol oynayacaq. Bununla bağlı

bu gün Bakı Olimpiya Stadionunun konfrans zalında mətbuat konfransı keçirilib. Tədbirdə "Qəbələ" İK-nin prezidenti Tale Heydərov, klubun nümayəndəsi Nail Kərimov, AFFA-nın baş katibi Elxan Məmmədov və məşhur futbolçu Ronaldinyo iştirak edib. "Qəbələ" İK-nin prezidenti Tale Heydərov bildirib ki, "Qəbələ" Futbol Akademiyası uğurla fəaliyyət göstərir. Onun sözlerinə görə, hazırda isə klub növbəti uğurlu layihəsini heyata keçirməyə hazırlanır. T.Heydərov qeyd edib ki, Azərbaycanda "Qəbələ"nin dəstəyi ilə Ronaldinyo Akademiyası fəaliyyətə başlayacaq. O, bu akademiyanın ölkə futbolunun inkişafı üçün mühüm töhvə verəcəyini vurğulayıb. AFFA-nın baş katibi Elxan Məmmədov isə belə möhtəşəm layihənin reallaşdırılmasına dəstək olduqları üçün "Qəbələ" İK-ya minnətdarlığını bildirib. O, layihənin ölkə futbolu üçün əhəmiyyətindən danışır. Məşhur futbolçu Ronaldinyo akademiyanın Azərbaycanda fəaliyyətə başlamasının sebəbləri haqda məlumat verib: "Təxminən bir ay önce "Qəbələ" İK mənə adımla bağlı idman akademiyasının açılmasını təklif etdi. Mən də böyük məmənliyətlə qəbul etdim. Mənim əsas məqsədim odur ki, akademiyaya gələn uşaqlar mənim adımı eşidib, məşqlərə daha prisipial yanaşınlar. Sonra həmin uşaqların böyük klublara gedib oynamaq imkanları olarsa, mən onlara həmin klublarda böyük kömək edəcəm". Tədbirdə həmçinin bildirilib ki, futbolunun doğulub boyabaşa çatdığı Qremio şəhərində, həmçinin BƏΘ-nin Dubay şəhərində Ronaldinyo Soccer Academy fəaliyyət göstərir. Bakıda yaradılacaq bu məktəblərdən növbətisi 6 yaşdan yuxarı futbolçular üçün nezərdə tutulub. Məktəbdə həm ödənişsiz, həm de ödənişli əsaslarla məşqlər keçiriləcək. Yüksək səviyyəli meydançalarda vəriləcək futbol telimi ilə yanaşı, müxtəlif sosial fealiyyətlər də nəzərdə tutulur. Ölkəmizin regionları və xarici ölkələrə səfərlər, müxtəlif yarışlarda iştirak idman bünövrəsinin qoyulmasında, yay futbol məktəbləri, seminarlar, "Ronaldinyonun dili-portuqalca" dərsləri futbolçuların fərdi inkişafında rol oynayacaq. Söyügedən akademiya Azərbaycanda futbolun kütləvileşməsi və inkişafına tekan olacaq. Daha sonra tədbir iştirakçıları jurnalistlərin suallarını cavablandırıblar.

Millimizdən fantastik irəliləyiş - yeni reyting

FİFA milli komandaların növbəti reyting cədvəlini açıqlayıb. FİFA-nın rəsmi saytının yayıldığı xəbərə görə, ötən aylı müqayisədə komandamız düz 45 pillə irəliləyiş və hazırlıda 404 xalla 88-ci pillədə qərarlaşdır. Qeyd edək ki, milli komandamız tarixində hələ heç vaxt bu qədər böyük irəliləyişə nail olmamışdı. Komandamızın bu uğuruna DÇ-2018-in seçmə mərhələsində Norveç və Çexiya ilə matçlardakı uğurlu nəticələr səbəb olub. Millimizin DÇ-2018-in seçmə mərhələsindəki rəqibləri Almaniya 2-ci (+1), Şimalı İrlandiya 36-ci (-6), Çexiya 40-ci (-7), Norveç 81-ci (-11), San Marino 201-ci (0) pillədə qərarlaşdır. Növbəti reyting cədvəli noyabrın 24-də açıqlanacaq.

Şenol Günəş: "Güçümüzü onlara göstərməli idik"

"Cətin oyun oldu. Qrupun lideri ilə öz meydanlarında oyndıq. Onlara öz gücümüzü göstərməli idik. Birinci hissədə bəzi sehvlerimiz oldu. İkinci hissədə yaxşı hücumlar etdi". Qol.az-in Türkiye mətbuatına istinadən yaydığı xəbərə görə, bu sözləri "Beşiktaş"ın baş məşqçisi Şenol Günəş Çempionlar Liqasının qrup mərhələsində "Napoli"yə 3:2 hesabı ilə qalib gəldikləri oyundan sonra deyib. "Məğlub olsaydım, təessüflənərdik, çünki oyuncularım döyüşdü. Çok qol vuruldu, nəticədə qələbə qazandıq. Yenə də bu oyunda qalib gəlməyimiz rahat olacağımız demək deyil. Öz meydanımızda "Napoli" və "Benfika" ilə matçlar çətin olacaq. Diq-qətli olmaq məcburiyyətindəyik" - deyə o bildirib. Ş.Günəş penaltı epizodları ilə bağlı deyib: "Penaltı epizodlarına görə bir şey deyə bilmərəm. Yaxşı görmədim, amma qərarların bir qədər sərt olduğunu düşünürəm. Həkim sanki qərarlarını onların lehинə verirdi. Amma biz buna baxmayaraq, topla oynaya bildiyimizi göstərdik".

Baş redaktor:

Bəhruz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov